

**T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SPOR YÖNETİMİ BİLİM DALI**

**KADIN GÜREŞÇİLERİN SPOR HAYATLARINDA
KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLARIN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

İbrahim ALBAYRAK

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mustafa Zahit SERARSLAN

İSTANBUL, 2019

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SPOR YÖNETİMİ BİLİM DALI

KADIN GÜREŞÇİLERİN SPOR HAYATLARINDA
KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLARIN
İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

İbrahim ALBAYRAK

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mustafa Zahit SERARSLAN

İSTANBUL, 2019

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SPOR YÖNETİMİ

Tezin Adı: Kadın Güreşçilerin Spor Hayatlarında Karşılaştıkları Zorlukların
İncelenmesi

Öğrencinin Adı Soyadı: İbrahim Albayrak

Tez Teslim Tarihi: ... / ... / 2019

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu Sağlık
Bilimleri Enstitüsü tarafından onaylanmıştır.

Prof. Dr. Fehim COŞAN
Enstitü Müdürü
İmza

Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak
yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

_____ Jüri Üyeleri _____ İmzalar _____

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Mustafa Zahit SERARSLAN

Üye
--
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet SOYAL

Üye
Prof. Dr. Bilge DONUK

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazıma kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi ve tez çalışması sırasında faydalandığım diğer tüm bilgi ve yorumlara da kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

İbrahim ALBAYRAK

İmza

TEZ YAZIM KILAVUZU UYGUNLUK ONAYI

“Kadın Güreşçilerin Spor Hayatlarında Karşılaştıkları Zorlukların İncelenmesi” adlı Yüksek Lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan
İbrahim ALBAYRAK
İmza

Danışman
Doç. Dr. Mustafa Zahit SERARSLAN
İmza

Enstitü Yetkilisi
İmza

ÖNSÖZ

Yüksek Lisans eğitimim süresince katkılarından dolayı İstanbul Gelişim Üniversitesinin akademisyenlerine; deneyimleriyle ve bilgileriyle destek veren danışman hocam sayın Doç. Dr. Mustafa Zahit SERARSLAN' a; çalışmam esnasında yardım ve destekleriyle her konuda katkılarını esirgemeyen ve İstanbul'daki bayan sporculara, gönülden teşekkür ederim, Sevgi ve saygılarımla.

İstanbul, 2019

İbrahim Albayrak

ÖZET

KADIN GÜREŞÇİLERİN SPOR HAYATLARINDA KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLARIN İNCELENMESİ

İbrahim Albayrak

Antrenörlük Yönetimi Anabilim Dalı

Spor Yönetimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mustafa Zahit Serarslan

Mayıs 2019, 49 Sayfa

Araştırmada, kadın güreşçilerin cinsiyetleri temelli karşılaştıkları güçlüklerin belirlenerek, bu sorunların çözümüne ilişkin önerilerin oluşturulması amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini 2017-2018 güreş sezonunda müsabık olan kadın güreşçilerden oluşturmaktadır. Örneklem olarak aynı sezonda görev almış 18 yaş üstü elit sporcu kadınlarla görüşmeler yapılarak Türkiye’de güreş sporundaki kadının yerine ilişkin algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Toplam 12 sporcu araştırmaya dahil edilmiştir. Teorik Örneklem (Kümbetoğlu 2005) ile röportaj yapılan güreşçiler belirlenmiştir. Görüşmeler, ses kayıt cihazı ve anında not alma eşliğinde yapılmıştır. Görüşmelerde, “görüşme formu” ve konularla ilgili ayrıca ek sorular da sorulması yoluyla daha ayrıntılı bilgi alınması sağlanmıştır. Katılımda çeşitliliği sağlamak yoluyla evrene genelleme yapmak değil, çeşitli durumlar arasında ne tür ortaklıkların ve benzerliklerin var olduğunu keşfetmek amaçlanmıştır. Bulgulara göre katılımcıların cinsiyetleri nedeniyle yaşadıkları sorunlar farklılık göstermekle birlikte halen güçlü şekilde mevcuttur. Kadın güreş sporcularının bu branşı farklı sebeplerle de olsa bilinçli olarak seçtikleri ve bu sporları yapmanın onlara kişisel ve sosyal açıdan pek çok katkısının olduğuna inandıkları görülmüştür. Bu

sporcuların güreş sporunu seçerken ve katılımlarını devam ettirirken cinsiyetleri nedeniyle engellemeler ve baskılarla karşılaşmanın yanı sıra sporcuların destek gördüğü de ortaya çıkmıştır. Kadın sporcuların toplumsal cinsiyet bağlamında yaşadıkları deneyimlerde Türkiye’de kadın sporcu olmanın zorluğu ön plana çıkmış, toplumsal kabulün ise başarı ile birlikte geldiğı anlaşılmıştır. Kadın güreş sporcuları genelde toplumun değer yargılarının ataerkil olması, ailenin geleneksel beklentileri, evliliğın kadın için zorunlu gibi görülmesi ve kadınların ekonomik özgürlüğünün benimsenmemesinin karşılaşılan sorunlar olduğı anlaşılmıştır. Bunun yanı sıra bazı sporcular genel olarak başarılı olamama korkusu yaşadıklarını ve bunun nedeni olarak aile ve çevresindeki bireylerin onlarda oluşturduğı baskıdan kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Güreş, Kadın, Güçlük

ABSTRACT

INVESTIGATION OF DIFFICULTIES OF WOMEN WRESTLERS IN SPORTS LIFE

İbrahim Albayrak

Coaching Education Department

Sports Management

Thesis Supervisor: Assoc. Dr. Mustafa Zahit Serarslan

May 2019, 49 Pages

The aim of the study was to determine the challenges faced by women wrestlers based on their genders and to formulate suggestions for solving these problems. The population of the research is composed of women wrestlers who are competing in the 2017-2018 wrestling season. As sampling, interviews were conducted with women wrestlers who are over 18 and competing in the same season to try to determine their perception of the place of women wrestlers in Turkey. A total of 12 athletes were included in the study. Wrestlers who were interviewed with the oretical sample (Kümbetoğlu 2005) were determined. Interviews were conducted with voice record erandinstant note-taking. During the interviews, more detailed information was obtained by asking additional questions and through the “interview form. It was not aimed to generalize there sultsto the population by providing diversity in participation, but to discover what kind of partnerships and similarities exist between various situations. According to the findings, the problem sex perienced by the participants duet otheir gender differ but stil exist strongly. It has been observed that women wrestling athletes consciously choose this branch for different reasons, and they believe that making these sports has many personal and socia

Contributions to them. While choosing the wrestling sport and continuing their participation, besides the obstacles and pressures due to their gender, it was also revealed that athletes got support also. In the context of women wrestlers' experiences in Turkey, the results stood out the challenges of being a female athlete in Turkey and that acceptance from the society comes with success. The problems encountered by women wrestling athletes are the patriarchal values of the society, the traditional expectations of the family, the necessity of marriage to be seen as compulsory for women and the failure to adopt women's economic freedom. In addition, some athletes have fear of success in general, and the reason for this is the pressure of the family and the individuals around them.

Key words: Wrestling, Woman, Difficulty

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK.....	
ONAY SAYFASI.....	
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	iii
TEZ YAZIM KILAVUZU UYGUNLUK ONAYI.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar.....	xiii
KISALTMALAR.....	xiv
1. GİRİŞ.....	1
1.1 ARAŞTIRMANIN AMACI.....	2
1.2 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	2
1.3 ARAŞTIRMANIN PROBLEM CÜMLESİ.....	2
1.4 ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	2
1.5 ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI.....	2
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1 CİNSİYET KAVRAMI.....	3
2.1.1 Toplumsal Cinsiyet.....	4
2.2 GÜREŞİN TANIMI.....	10
2.2.1 Güreşin Tarihi.....	11
2.3 SPOR.....	13
2.4 SPOR TARİHİNDE KADIN.....	14

2.4.1 Antik Çağlarda Spor ve Kadın	14
2.4.2 Antik Olimpiyatlar ve Kadınların Antik Olimpiyat Oyunlarına Alınmamaları.....	15
2.4.3 Hera Oyunları	15
2.4.4 Baron Pierre De Coubertin ve Modern Olimpiyatların Doğuşu	16
2.4.5 19. Yüzyılda ve 20. Yüzyılın Başlarında İngiltere’de Kadın ve Spor	16
2.4.6 Viktorya Dönemi’nde Kadın ve Spor	17
2.4.7 Uluslararası Olimpiyat Komitesi ve Kadınların Olimpiyat Oyunlarından Dışlanmaları	18
2.4.8 1900-1912 Yılları Arasında Düzenlenen Olimpiyat Oyunları ve Kadınların Olimpiyat Oyunlarına Katılımı	19
2.4.9 Alice Milliat ve Dünya Kadın Olimpiyatları	19
2.4.10 Kadınların Modern Olimpiyat Oyunlarına Katılımı.....	20
2.4.11 Kadınların Olimpiyatlarda Farklı Spor Dallarına Katılmalarına İzin Verilen Tarihler.....	22
2.4.12 Yaz Olimpiyatları ve Kadın Sporcu Sayıları.....	24
2.4.13 Kış Olimpiyatları ve Kadın Sporcu Sayıları ve Yüzdeleri	25
2.4.14 Uluslararası Spor Kurumlarında Üst Karar ve Yönetim Düzeyinde Kadın	26
2.4.15 Milli Olimpiyat Komiteleri ve Uluslararası Federasyonlarda Kadın ...	26
2.5 KADIN VE GÜREŞ	26
2.5.1 Kadın Güreşi Tarihi.....	26
2.5.2 Modern Kadın Güreşinin Doğuşu	27
2.5.3 Kadın Güreşinin Yaz Olimpiyatlarına Dahil Edilmesi	30
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	32
3.1 ARAŞTIRMA MODELİ	32

3.2 ARAŞTIRMA EVREN VE ÖRNEKLEMİ	32
3.3 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	32
3.4 VERİLERİN TOPLANMASI.....	32
3.5 VERİLERİN ANALİZİ.....	33
4. BULGULAR.....	34
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	40
KAYNAKÇA	43
EKLER.....	50
EK A.1 Uygulanan Bilgi Formu.....	50

TABLULAR

Tablo 2.1. Modern Olimpiyatlara Kadınların Katılım Durumu.....	21
Tablo 2.2. Olimpiyatlarda Kadınlara Farklı Spor Branşlarına Katılım Hakkı Tanınan Tarihler	24
Tablo 2.3. Kadın Sporcuların Yaz Olimpiyatlarına Katılım Durumu.....	25
Tablo 2.4. Kadın Sporcuların Kış Olimpiyatlarına Katılım Durumu	25
Tablo 4.1. Kadın Güreşçilere Ait Bazı Demografik Bilgiler	34
Tablo 4.2. Sporcuların Güreşe Başlama Sebeplerine İlişkin Görüşleri	34
Tablo 4.3. Sporcuların Güreşe Başladıklarında Aile ve Çevreden Gördükleri Tepkilere İlişkin Görüşleri.....	35
Tablo 4.4. Sporcuların Antrenman ve Müsabakalarda Karşılaştıkları Zorluklara İlişkin Görüşleri.....	36
Tablo 4.5. Sporcuların Sosyal Hayatlarında Karşılaştıkları Zorluklara İlişkin Görüşleri	37
Tablo 4.6. Sporcuların Güreş Sporunun Cinsel Kimlik Üzerindeki Etkisine İlişkin Görüşleri.....	38

KISALTMALAR

FFL	:	Fransız Güreş Federasyonu
FILA	:	Uluslararası Güreş Federasyonu
FSFI	:	Uluslararası Kadın Sporları Federasyonu
M.Ö	:	Milattan Önce
M.S	:	Milattan Sonra
MOK	:	Milli Olimpiyat Komitesi
Ss.	:	Standart Sapma
TDK	:	Türk Dil Kurumu
UOK	:	Uluslararası Olimpiyat Komitesi
UF	:	Uluslararası Federasyonlar
YY	:	Yüzyıl

1. GİRİŞ

Tarihsel süreç incelendiğinde bugüne kadar mevcut tüm medeniyetlerde kadınlar ve erkekler arasında temelde biyolojik olan ama kültürel olarak yeniden üretilen rol farklılıkları gözlemlenmektedir. Değişen ya da yeniden üretilen cinsiyet rollerinin, varoluştan gelen farklılıkların ötesinde hiyerarşik bir görünüm arz etmesi konusu olmaktadır. Bu hiyerarşide genel olarak kadının eksik olduğu görülmüş, erkeğin kontrolü ve erkekler tarafından seçilmiş toplumsal düzen yer almıştır. Spor, tarihsel süreçte farklı anlamlar yüklenen ve farklı işlevlere bürünebilmiş bir faaliyet olmuştur. Bir zamanlar zengin ve güç sahibi bireylere özgü, tembellik ve güç göstergesi iken, gelişen teknolojiyle geniş halk kitlelerine de hitap eden kaliteli yaşamın bir parçası olan bir faaliyete dönüşmüştür (Fişek 2003). Bu durumun en önemli kanıtı günümüzde sporun temel haklardan biri haline gelmiş olması gösterilebilir Spora ilginin artması, sporcuların gösterdiği sportif performansa yönelik desteğin ve ödüllerin artmasını da sağlamış, buna paralel olarak sporda da daha karmaşık yapılar oluşmaya başlamıştır.

Sporun gelişimine paralel olarak sorunlarda ortaya çıkmış ve bu sorunların bazı noktalarda arttığı görülmüştür. Sporun popüleritesi doğrultusunda kadınlarla ilgili konularda genellikle üstü kapanan ve insanların görmemezlikten geldiği bu olumsuzluklar daha da rahatsız edici boyutlara ulaşabilmektedir. Halbuki spor hem erkekler hem kadınların eşit haklara sahip olması gereken bir faaliyettir.

Güreş sporu, çok önemli bir spor dalı olmakla birlikte, kitleleri peşinden sürükleyen ve milli duyguların arttırılması konusunda itici bir gücü olan bir spor branşıdır. İnsanları farklı duygularda aynı keyif alma ve çerçevede birleştirmesinin yanı sıra güreş sporu, çok sayıda ülkede yapılan olimpik bir spor olması açısından önem arz etmektedir. Bununla birlikte güreş, Türklerin ata sporu olarak kabul edilmiş bir spor olma özelliğine sahiptir.

Bazı spor branşlarında bu cinsiyet ayrımcılığı özellikle kadınların aleyhinde daha güçlü ortaya çıkabilmektedir. Olimpik bir branş olan güreşte de kadın sporcuların bazı sorunlarla karşılaştıkları görülmektedir. Kadın güreşçilerin güreşe başlama sebepleri ve yaşadıkları sorunların anlaşılabilir bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri üretilmesi bu tezin temel amacıdır.

1.1 ARAŞTIRMANIN AMACI

Çalışmada, kadın güreşçilerin cinsiyetleri temelli karşılaştıkları güçlüklerin belirlenerek, bu sorunların çözümüne ilişkin önerilerin oluşturulması amaçlanmıştır.

1.2 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Ülkemize en çok olimpiyat madalyası getiren spor branşlarından biri olan güreş sporunun gelişerek sürdürülmesi şarttır. Bu gelişim gerçekleşmesi içinde mutlaka bu branştaki sorun ve ihtiyaçlarının analiz edilip, çözüme yönelik olgular ortaya koyulması gerekmektedir. Daha önce bu tür bir çalışma yapılmaması da göz önünde bulundurulduğunda bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağından önem arz etmektedir.

1.3 ARAŞTIRMANIN PROBLEM CÜMLESİ

Kadın güreşçilerin spor hayatlarında zorluklarla karşılaşmaktadırlar mı?

1.4 ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırmanın kapsamı doğrultusunda;

- Kadın güreş sporcuları,
- En az birinci lig düzeyinde müsabık kadın güreş sporcuları,
- En az 5 yıllık spor geçmişi olan kadın güreş sporcuları,
- Bu araştırmaya dahil olmak isteyen kadın güreş sporcuları ile sınırlandırılmıştır.

1.5 ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

Araştırmaya katılan tüm kadın güreş sporcularının sorulara samimi ve dürüst cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

Bu bölümde çalışma alanı kapsamında spor, güreşin tanımı, güreşin tarihi, toplumsal cinsiyet ve spor ve spor tarihinde kadın hakkında bilgiler verilecektir.

2.1 CİNSİYET KAVRAMI

Bireyin sahip olduğu biyolojik ve genetik özellikler cinsiyet kavramı ile tanımlanmaktadır. Cinsiyet, bütün canlıların dişilik veya erkeklik durumunu ayırt etmeye sağlayan biyolojik özellikler şeklinde ifade edilmektedir. Cinsiyet kavramı Türk Dil Kurumu (2014)'a göre; "Bireye, üreme işinde ayrı bir rol veren ve erkekle dişiye ayırt ettiren yaradılış özelliği, eşey, cinsiyet, seks" olarak tanımlanmıştır (TDK 2014).

Cinsiyet, bireyde mevcut bedensel özellikler aracılığıyla ortaya konulan roller olarak açıklanabilir. Doğurgan olma, yumurta ya da sperm üretme, emzirme vb. gibi insanlara doğuştan gelen güçler cinsiyet özelliklerine bağlı olarak şekil almaktadır (Güner 2011).

Biyolojik özelliklere bakıldığında, kadın ve erkeğin hormon yapısı, kromozom yapısı, üreme yapılarındaki farklılıkları ve vücudun genel yapısındaki farklılıkları bu başlık altında değerlendirmektedir.

Cinsiyet kavramının toplumsal boyutuna bakıldığında ise doğuştan değil, sonradan kazanılmış olarak, kültürün cinsiyetlere çocukluk döneminden başlayarak uygun gördüğü tutum, davranış, duygu ve roller arasındaki farklılıklar olarak ele alınmaktadır. Bu iki tanımlama incelendiğinde, fiziksel ve toplumsal açıdan yapılan tanımlamaların net bir çizgiyle birbirinden ayrıldığı ve bu kavramların tanımında kültürel anlamlandırmalara dikkat edilmediği görülmektedir. Buna paralel olarak söz konusu kavramların toplum tarafından algılanış biçimi ile kültürel çağrışımlarının bu tanımlardan farklı olabildiği görülmektedir (Ersoy 2009).

Cinsiyet kavramı sağlık açısından incelendiğinde, bu kavram zihinsel, sosyal ve duyuşsal olarak bütünlük anlamı taşımaktadır. Cinsel sağlığa ait özellikleri aşağıda olduğu gibi sıralamak mümkündür (Torun 2011).

- Cinsel olarak bir kişinin bedensel, duygusal, düşünsel ve sosyal açılardan bütünlük

göstermesi, toplum içerisinde iyi yönde ilişkilere sahip olabilmesine imkân tanımaktadır.

- Farklı gelişim süreçlerinde (bebeklik, ergenlik vb.) farklılık gösteren cinsel özellikler görülmektedir. Mevcut gelişim dönemine göre bu özellikler ortaya konulmaktadır.
- Cinsiyetle ilgili davranışlar kişisel, sosyal ve kültürel özelliklere göre şekil alırlar.
- Cinsel sağlık ile birlikte yaşam kalitesi yükselmektedir.
- Cinsiyete bağlı olan özellikler insan doğasında yer alan içgüdülerdir.
- Cinsiyet özellikleri davranışların belirlenmesinde önemli rollere sahiptir. Tutarlı davranış biçimlerinin sergilenmesinde sağlıklı cinsel özelliklerin katkısı büyüktür.
- Bireyin cinsiyetine ilişkin davranışlarının gelişiminde, yetiştiği toplumsal ve kültürel yapının cinselliği bakış açısı en önemli hususlardan biridir.
- Toplumumuzun sahip olduğu kültürel ve sosyal yapı, cinselliği bir tabu olarak gören ve cinselliğe ilişkin konuların açıkça konuşulmadığı bir şekle sahiptir.

2.1.1 Toplumsal Cinsiyet

Toplumsal cinsiyet kavramının detaylı bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu kavramı anlamak için öncelik kadın ve erkek olmak üzere iki tür cinsiyet bulunduğunu bilmek gerekir. Bahsi geçen cinsiyetler arasındaki farklılık biyolojik özellikler temel alınarak belirlenmektedir. Özellikle üreme sistemlerinin bu noktada belirleyici olduğu anlaşılmaktadır. Hormonal ve fiziksel değişimler insanların cinsiyetinin belirlenmesini sağlamaktadır. Erkek ve kadını tanımlamak açısından önemli diğer bir faktör ise erkek ve kadının farklı kültürlerde tanımlanmasıdır. Bu tanımlamaların geneline toplumsal cinsiyet (gender) denmektedir. Biyolojik cinsiyetin aksine, toplumsal cinsiyet farklılığı, toplumun mevcut dinamikleri doğrultusunda oluşmaktadır ve değişmesi mümkündür. Birçok farklı toplumda kadın ve erkek farklı bireyler olarak normlandırılmakta ve her cinsiyetin kendine özgü roller, görevleri ve imkânları olduğu varsayılmaktadır. Bu düşünce yapısını en güçlü şekilde destekleyen göstergelerden birinin kamusal alanda çalışmanın ve siyasetin “doğal” olarak erkeğin işi; ev işlerinin ve aileye ait özel alanların ise “doğal” olarak kadının işi, olma düşüncesinin günümüzde birçok toplumca benimsenerek uygulanıyor olmasıdır (Akın vd. 2009).

Ann Oakley, toplumsal cinsiyet kavramının sosyolojide karşılığının bulunmasını sağlayan kişidir. Oakley, toplumsal yaşamda kadın-erkek arası farklılıkların karşılığını ve etkilerini analiz etmiştir. İlk defa 1972’de, kadın-erkek arası farklılıkların biyolojik özelliklerin yanı sıra toplumsal özelliklerinin de bulunduğunu açıklayan kavramları ortaya koymuştur. Bu süreç incelendiğinde, bireylerin sosyalleşmesi konusunda cinsiyet farklılıklarının büyük etkisi olabilmektedir. Bunun sebebi ise toplumun farklı cinsiyetlere birbirlerinden farklı roller vermesidir (Ökten 2009).

Farklı cinsiyetlere toplum tarafından farklı roller yüklemesinin bir sonucu olarak bu toplumlarda yaşayan bireyler mevcut rolleri üstlenmektedirler. Akın ve arkadaşlarının (2009) yaptığı çalışmada toplumsal cinsiyet rollerinin ortaya koyduğu farklılıklar hem kadınların hem de erkeklerin yaşam tarzını belirler ve bu yaşam tarzlarında olan çeşitlilik sadece farklılıktan daha fazla anlam ortaya koyar. Öyle ki, kadın rolünde olmak, erkek rolünde olmaya göre kadınların kaynaklara daha az ulaşmasını ve elde etmesini haklı gösterir. Bu eşitsizlik durumunun en çarpıcı olarak görüldüğü yerler gelir ve servet dağılımındadır. Dünyadaki yoksulların yüzde 70’inin kadınlar olduğu belirlenmiştir. “Yoksulluğun feminizasyonu” olarak tanımlanan bu durum, ekonomik durumu iyi ya da kötü farklı türde ülkelerde görülmektedir ve kadınların eşit olmayan çalışma koşullarında çalıştığını ve ev hayatında da daha düşük statüye sahip olduklarını yansıtmaktadır. Günümüzde halen çok sayıda kadın kendine uygun çalışma imkanları bulamamakta, kadın çalışanlar ise erkek kazanıcının ancak ortalama yüzde 25’i oranında kazanç sağlamaktadırlar (Akın vd. 2009).

Cinsiyetlere verilen roller bu cinsiyetlerin mevcut olduğu topluma göre farklılık göstermektedir. Diğer bir deyişle farklı toplumlar farklı cinsiyet rollerine sahiptir. Örneğin, Türk toplumlar farklı cinsiyet rollerine sahiptir. Buna göre, kadın Türk toplumunda üç farklı rol açısından incelenebilir. Bu roller; İslamiyet öncesi dönemin kadınları, İslamiyet dönemine ait kadınlar ile batı medeniyeti tesirinde kalan kadınlardır. İslamiyet öncesinde toplum yapısının göçebe olmasına karşın ilk zamanlarda erkek ve kadın eşitliği olduğu görülmektedir. Bu dönemde toplumsal hayatta kadının rolünün aktif olduğu bilinmektedir. Örnek olarak, bu dönemin Türk toplumlarında kadınlar için “hatun-bakan” olarak adlandırılan bir makam bulunmaktadır. Bu dönemde devlet yönetiminin aldığı kararlar çoğunlukla kadın ve erkek tarafından ortak bir şekilde hazırlanmaktadır (Özkan ve Gündoğdu 2011).

Toplumsal cinsiyete göre roller yalnızca kadınlar için belirlenmemektedir. Aynı şekilde erkeklere de toplumsal cinsiyetin biçtiği roller bulunmaktadır. Toplum tarafından erkek ve kadın kimlikleri oluşturulmakta hem kadınları hem de erkekleri bu kimliklerin içine sokmaktadır. Bu bakış açısının sonucu olarak, cinsiyetler arası yapılan ayırım/ayrımcılık her zaman “işlenmiş” bir biçimde ortaya çıkmakta ve bu durum devamlı olarak toplumun yarattığı bir hiyerarşi içerisinde kadını ya da erkeği önceden içine almış bir düşünce yapısıyla ortaya konmaktadır (Sayer 2011).

Üzerinde durulması gereken diğeri bir konuya, çeşitli dönemlerde toplumsal cinsiyet özelliklerinde farklılıklar görülmesidir. Kadının Türk toplumlarındaki rollerinin üç dönem olarak incelenmesi durumunun bütün toplumlar için geçerli olduğu söylenebilir. Genellikle, dünya üzerinde erkeklerin ve kadınların toplumsal rolleri dönemsel farklılıklar göstermiştir. Kadınların toplum içerisindeki rollerinde özellikle 1970’li yıllardan itibaren büyük değişiklikler meydana gelmiştir. Feminizm kavramının bu dönem itibariyle güçlendiği görülmüş, bu güçlenme kadınların erkekler ile benzer rollere ve eşit haklara sahip olmasına imkân sağlamıştır. Bu durumun temel sebebinin cinsiyetlerin biyolojik etmenlerden bağımsız olmamasına rağmen, toplumsal cinsiyetin nispeten biyolojik unsurlardan bağımsız hale gelmesi olduğu söylenebilir (Güler vd. 2011).

Her toplumun sahip olduğu kültürel yapının içinde; “Kadın ve erkek nasıl davranır? Nasıl giyinir? Kadınlara ve erkeklere özgü alışkanlıklar ve uğraşlar nelerdir?” gibi sorulara farklı cevaplar verilmektedir. Kültürel yapı tarafından verilen cevaplardaki bu farklılıklar, aynı zamanda toplum içerisinde cinsiyetlerin şekillenmesine ve konumlanışına da etki etmekte ve bir farklılık doğurmaktadır. Kültürün cinsiyetler ile ilgili bölümü toplumun “cinsiyet kültürü”nü oluşturmaktadır. Basit ifadesiyle cinsiyet kültürü, kültürün cinsiyetler ile ilgili hususlarda kendisini ifade etme şeklidir. Genel olarak cinsiyet kültürünün içinde; paylaşılan ortak kültürdeki cinsiyetlere ilişkin uygun görülen tavırlar, tutum ve değerler, bunlar doğrultusunda gelişen toplumsal cinsiyet ve cinsiyet nitelermeleri yer almaktadır (Ersoy 2009).

Sonuçta toplum içindeki rollerin toplumsal cinsiyeti belirlediği söylenebilir. Toplumda mevcut bazı karakteristik özelliklerin cinsiyet rollerini oluşturduğu görülmektedir. Diğeri bir deyişle toplumsal cinsiyet rollerinin belirlenmesinde toplumdaki törelerin ciddi

etkileri olmaktadır. Farklı toplumların sahip olduğu farklı törelerin toplumsal cinsiyet rollerini oluşturduğu belirtilmektedir (Mora 2005).

2.1.1.1 Toplumsal cinsiyet ve spor

Toplumsal cinsiyet kavramının kültürel, tarihsel ve toplumsal bir kavram olmasının yanı sıra toplumsal analiz çalışmalarında sporun da bulunması gerekmektedir (Hall 1988). Ayrıca spor ortamında mevcut yönetim ilişkilerinin açıklanabilmesi için sporun da toplumsal cinsiyete dayanan kültürel bir pratik olarak incelenmesi gerekir. Theberge (1993), spor deneyiminin fiziksel ve bedensel performansın başarısındaki en önemli kıstas olmasından dolayı spor faaliyetlerinin oluşturduğu ortamı, toplumsal cinsiyet ideolojilerinin doğrulanarak yapılandırılacağı güçlü bir ortam olarak göstermektedir. Özellikle rekabete dayanan yarışma sporlarının kadın ve erkek olmak ile ilgili etkin mesajlar taşıdığı belirtilmektedir. Spor, geleneksel anlamda erkek olmaya dayanan cinsiyet rolü özelliklerinin gerektiği bir erkek etkinliği şeklinde görülmüş ve sportif performanstaki üstünlük erkeklik ile eşdeğer olarak kabul edilmiştir.

Spor ortamında toplumsal cinsiyetin şekillenmesine ilişkin çalışmalar, sporun toplumsal cinsiyetteki eşitsizliği arttırdığını, bundan dolayı da Connell (1987) tarafından tanımlanan toplumsal cinsiyet düzeninin yeniden üretilen kültürel bir pratik olarak göstermektedir.

Toplumsal cinsiyet düzeninin, erkeklik ve kadınlık tanımları aracılığıyla erkeklerin kadınlar üzerindeki mevcut avantajlı konumu sağlayan, erkek ve kadın arasındaki tarihsel şekilde kurgulanan iktidar ilişkisini ifade ettiği belirtilmektedir. Toplumsal cinsiyet düzeninde kadınların spor deneyimlerini meşru hale getiren ideolojik süreç, kadınlar ve erkekler arasında mevcut biyolojik fark ile bu farkın oluşturduğu erkek üstünlüğü düşüncesiyle başlamıştır. Cinsiyetler arasındaki biyolojik farklılıklar, kadınların erkek üstünlüğünün karşısında “öteki” şeklinde tanımlanmış toplumsal aşağılık (ikincillik) düşüncesine dönüşmesine hizmet etmektedir.

Sporda yaratılan kadınlara ait söz konusu toplumsal gerçeklik ve ikincil konum, biyolojik farklılığı oluşturan sportif faaliyetin değerlendirilme ve algılanmasıyla yakından ilişkilidir. Sportif etkinlik kavramının; kabiliyet, başarı, üst düzey performans ve fiziksel özellikler, rekorlar ve kazanma hırsı gibi kavramlarla tanımlanması ve sportif etkinliğin tanım haricinde kalanları kısıtlaması, biyolojik farklılıkların normalleşmiş olarak algılanmasını ve toplumsal ikincilleşmeye dönüşmesini doğurmaktadır. Bu dönüşümün

temel kıstası, erkek bedeni karşısında ötekileştirilmiş kadın bedeninin cinselliğine vurgu yapılması, kadının yapacağı sporun dinselleştirilmesi ve erkeğin yaptığı sporun atletik deneyim sonucu doğal formlar şeklinde varsayılmasıdır.

Iris Young (1979) ve Catherine McKinnon (1987)'a göre kadının zayıflığı ve erkeğin gücüne yönelik biyolojik farklılığa dair ifadeler ve bu ifadelerin normalleştirilmesi, dayanıklılık ve kuvvet gerektiren fiziksel etkinlikleri yapmaktan alıkonulması, kadınlık ve erkeklik kavramlarının bedenselleşmesi ve kadının kendini fiziksel anlamda incinebilir hassas bir bedene sahip bir varlık olarak hissetmesine ve yaşamını buna göre şekillendirmesine neden olmaktadır.

Toplumsal cinsiyete bağlı iktidar ilişkilerinin tarih boyunca nasıl değiştiğini bilmek, kadınların spordaki konumunun ikinci seviyede oluşunu ve bu durumun sürekliliğini tam anlamıyla açıklayabilmek için gereklidir (Ortner 1996).

Batı kültüründe kadın beden/doğa/duygu/özel ile bağdaştırılırken, erkek ise akıl/mantık/kamu/kültür ile bağdaştırılır. Kadınlar bedenlerine hapsedilerek onların doğal alanlarından yani doğalarından ayrılmamaları gerektiği anlamını taşır. Kadının bedeni kültürel olarak tanımlanırken bu bedene ait kabul edilen gerçeklerden yola çıkılarak, ağır sportif aktivitelere katılamayacak bir fizyolojiye sahip oldukları düşünülmüş ve bu tip sportif aktiviteler kadınlara kapalı tutulmuştur.

Kadının spor alanında ikincil konumda olmalarının sebebi olarak kadının anatomi yapısı gösterilmiştir. Kadının vücudu üzerindeki denetim, onun geçmiş dönemde kamusal alana yani toplum içine çıkmamasına neden olmuş, kadının sadece eğlenmek için spor yapmasına imkân vermiştir. Rönesans insanlık için bilgi ve yeniliklerin ortaya çıkmasını sağlarken, bu aydınlanmanın etkileri kadınlara sınırlı bir şekilde ulaşmış, spor faaliyetleri içinde de sadece “kadınlara özgü” olarak belirlenen aktiviteleri sürdürmeleri koşuluyla, “sporda kadının rönesansına” imkan verilmemiştir. Bu dönemde yaşamış ünlü Alman filozof Guts Muts, bedensel eğitimin ruh ve bedensel olarak yararına, özellikle gençler açısından önemine dikkat çekmiş ve jimnastik hareketleri, açık havada yürüyüşler ve tehlikesiz çocuk hareketleri gibi hareketlerin kadının bedeninin dayanıklılığı ve becerisi açısından yapması gerektiğini belirtmiştir.

Sportif aktivitelerinin algılanma ve değerlendirilme biçimine ek olarak spor organizasyonunun toplumdaki yerinin nasıl tanımlandığı ve algılandığı da sporun

toplumsal cinsiyet analizi için önemlidir. Willis (1992) sporun, sportif aktivilerin gönüllülük esasına dayanması, ekonomi, siyaset gibi yaşamın diğer alanlarından farklı olması ve görünür olma özelliği dolayısıyla erkek üstünlüğüne dayalı ideolojinin yeniden oluşturulması hususunda önemli bir toplumsal alan olduğunu ifade etmiştir. Bununla birlikte spor performansında belirleyici durumda olan bireyin fiziksel kapasitesinin önemi, sporun ideolojik sürecinde etkilidir. Toplumsal cinsiyet yaklaşımı algısı ile bakıldığında bu süreçte ideolojik anlamda önemli olan, erkek ile kadın arasındaki biyolojik farklılıkların toplumsal olarak ayrıştırılması ve erkek üstünlüğüne dönüştürülmesi, bunun doğal sonucu olarak kadınların sportif deneyim ve başarılarının alçaltılması ve önemsizleştirilmesidir.

Erkek çocukların, sporu biyolojik anlamda üstün olduğu algısıyla erkeğe ait bir aktivite olarak görmesi özellikle bu çocukların kimliklerinin gelişiminde belirleyici olabilmektedir. Örneğin, Bourdieu (1978) yaptığı tez çalışmasında toplumun farklı kesimlerinden gelen ilköğretim düzeyindeki öğrencilerden kendileri hakkında bilgi vermelerini istemiştir. Farklı sosyal sınıflardan geliyor olmalarına rağmen tüm erkek öğrenciler kendilerini ilgilendikleri ya da yaptıkları sporla (ve bilgisayar/elektronik ilgileri ile) tanıtılmalarına rağmen, kız öğrencilerden sadece lisanslı olanlar kendilerini sporcu kimlikleriyle tanıtmışlardır.

Sporun erkek bireyin sahip olduğu atletik yapı ile birleştirilerek ona özgü bir faaliyet olduğu algısı, ataerkil bir anlayışın hakim olduğu toplumda ortaya çıkmakta ve toplumda hakim olan bu algının erkek ve kadına uygun gördüğü cinsiyet rolleriyle erkek ve kadının sportif faaliyetlerde yer almaları ve sportif deneyimleri arasında yakın bir ilişki vardır.

Toplumsallaşmada büyük önemi olan okul ve aile, birçok toplumla benzer şekilde, Türk toplumunda da erkek ve kadının toplum içindeki cinsiyet rollerinin öğrenilmesinde de büyük öneme sahiptir (Kağıtçıbaşı 1982). Toplumsallaşma süreci boyunca spora verilen öneme ilişkin bir örnek verilecek olursa, aileler tarafından erkek çocuklarının erkeklik gelişimine katkıda bulunduğu düşüncesiyle spor aktivitelerine katılmalarına destek verilmekte, bunun yanı sıra kız çocuklarının sahip oldukları fiziksel özelliklerini korumaları ve dişil görünüşlerini kaybetmemeleri için spor aktivitelerinden uzak tutulmaktadır. Ancak son yıllarda mevcut durumun eskisi gibi keskin ve katı kuralları olmadığını söylemek mümkündür. Sportif faaliyetler her ne kadar toplumsal cinsiyet

yargılarına göre belirlense de kız çocuklarının spora yönlendirilmesinde bir artış vardır. Son senelerde dünya çapında, kadınlara yönelik yapılan yasal düzenlemeler, çıkarılan kanunlar, artan faaliyet alanları, kadın hareketlerinin etkisi ile fiziksel ve sağlık olarak uygunluğa katılımın artmasıyla birlikte kadınların spora katılımında bir artış olmuştur. Ancak spora katılımındaki artışın her toplum ve kültürde benzer seviyede olduğunu ve bu katılımındaki artışın olumlu sonuçlar getirdiğini söylemek mümkün değildir. Ayrıca bazen popülist bir yaklaşımdan kaynaklanabilen bu artışın sürekliliğinin olduğunu da söylemek zordur. Özellikle ülkemizde spora katılımında genç kızların ve kadınların geçmişe nazaran artışın olduğu gözlemlense de aynı grupta spor aktivitelerini bırakma oranlarının da ciddi derecede yüksek olduğunu ifade etmek mümkündür. Gertrude Pfister ve Kari Fasting'ın 1997 yılında Türkiye'de kadınların spor faaliyetlerine katılmalarındaki engelleri incelemek için kadın sporcularla görüşmeler yapmışlardır. Yapılan bu görüşmelere göre, Türkiye'de kadınların spor aktivitelerini bırakma oranları diğer ülkelerle kıyaslandığında yüksektir. Bunun sebebi olarak kadınların evlerinde aldıkları sorumluluklar, evlenme yaşının küçük olması, genç yaşta anne olma durumu ve kadınların spor aktivitelerinde daha aktif hale gelmesiyle birlikte baba ve kocanın yaşamlarındaki kontrollerinin artıyor olduğu belirlenmiştir.

2.2 GÜREŞİN TANIMI

Güreş sporu, çok önemli bir spor dalı olmakla birlikte, kitleleri peşinden sürükleyen ve milli duyguların arttırılması konusunda itici bir gücü olan bir spor branşıdır. Güreş sporu insanları farklı duygularda aynı keyif alma ve çerçevede birleştiren çok büyük öneme sahip bir spordur. Ayrıca çok fazla ülkenin ilgilendiği olimpik bir spor olan güreş sporu özellikle Türk milleti tarafından ata sporu olarak görülmektedir.

Ünlü Türk bilim adamı Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılan Divan-ı Lügat-it Türk adlı eserinde, güreş sözcüğü "KÜR-EŞ" olarak geçmektedir. Açıklaması ise şöyledir:

KÜR: Er, Yiğit, Sarsılmaz, Pek Yürekli, Kabadayı Kişi

EŞ: Eşleşme, Arkadaş

MEK: Dalaşmak, Boğuşmak

Kelimeleri birleştirerek, cümleyi tamamladığımızda;

KÜR-EŞ-MEK: Yiğit bir kişinin bir başka yiğit ile eşleşerek dalaşması, güreşmesi anlamı ortaya çıkmaktadır.

Çağatay Türkleri sözcüğü küreşmek, güleşmek, Kazan Türkleri kırte, küreş, küreşmek, küreşin, Çuvaş Türkleri küreş, güreş, Yakut Türkleri ise küreş anlamında kullanmışlardır (Arığ 1993).

Güreş, rakipler tarafından herhangi bir araç ve silah kullanılmadan belirli kurallar çerçevesinde, belirli bir güreş alanında ve belirli bir süre içerisinde, tüm güçlerini kullanarak rakibini tuş ederek ya da ondan daha çok teknik puan toplayarak yapılan bir mücadeledir (Yalçın 1995).

Güreşe ait yapılan diğer bir tanım ise, iki kişinin boyutu belli olan bir minder üzerinde, herhangi bir araç kullanmadan FILA (Uluslararası Güreş Federasyonu) kurallarına uygun şekilde uygulanan teknik, beceri, kuvvet ve zekâlarını kullanarak birbirlerine üstünlük kurma mücadelesi olarak tanımlanmaktadır. Bir güreş mücadelesi sürecinde yorgunluğa karşı konulması ve artan enerji gereksiniminin karşılanabilmesi maksadıyla vücut sistemlerinin maksimum seviyede çalışmasına ihtiyaç vardır. Bu noktada güreş sporunda fonksiyonel (fizyolojik) ve yapısal (antropometrik) özelliklerin performansı belirleyen önemli etkenler olarak öne çıkmaktadır (Kürkçü ve ark 2009).

Güreş sadece rakibe üstünlük sağlamak maksadıyla ayak oyunlarından ibaret olan bir mücadele değil, ayrıca üst düzey denge, çabukluk, esneklik, kuvvet, reaksiyon, sürat, strateji ve dayanıklılık (aerobik, solunum fonksiyonları, anaerobik) gibi sportif kontrol ve performans gerektiren kompleks bir spor olarak açıklanmaktadır (Akyüz ve ark 2010).

Güreş, zeka ve kuvvetin kullanıldığı bir oyundur. Zeka ve kuvvetin etkin şekilde insanda birleştiğinde, bu spor branşında büyük başarılar elde etmek mümkündür. Güreş, belirli kurallara uygun olarak gerçekleşen, rakibin omuzlarını yere getirmek için uygulanan teknik ve taktiklerin tümüdür. Bütün vücut bölümlerinin kompleks şekilde çalışmalarını gerektiren ayrıca cesaret, refleks, dayanıklılık ve kuvvet kombinasyonu isteyen bir spordur (Konar 1994).

2.2.1 Güreşin Tarihi

Güreş insanlık tarihinin en eski sporlarından biridir. İlkel insan, yaşamını sürdürebilmek için her türlü canlıya karşı mücadele vermek ve kendini savunmak zorunda kalmıştır. Bu

savunmalarını greten kaynaklanan boğular, tutular ve vurularla gerekletirmitir. Dünyada ilk kurulan imparatorlukların in’de Akdeniz’de, Hindistan’da, Nil Vadisinde bulunduğu ve bu imparatorlukla ilgili elde edilen kalıntılarda güreş ile ilgili bulgulara rastlanılmaktadır. M.. 3400’l yıllarda Mısır’da kurulan Yukarı ve Aşağı Mısır Kralı Menes’e ait mezarın duvarında gree ait resim ve figürler bulunmaktadır. Gre yapan figürler veya heykeller bu sporun binlerce yıl önce var olduğunu belgelemektedir. Günümüze kadar ulaşan söz konusu belgelerden anlaşılacağı üzere güreş en eski spor branlarından biridir. Grele uğraşan milletlerin başında Türkler, Sümerler, Mısırlılar, Hititler, Yunanlılar, Çinliler, Japonlar, Araplar, Almanlar ve İsviçreliler gelir (Gm 2005).

Gre sözcüğü kökeni açısından incelendiğinde, Bakurt ve zbek Türklerinin kullandığı "kures" sözcüğünden ortaya çıkmıştır. Türklerde güreş, zorlu doğa koşulları ile mücadele eden ilk insanların çoğunda olduğu gibi âdeta günlük hayatın bir parça olmuştur. Türkler mevcut inanışları olan totem inanıı ve göçebe olarak sürdürdükleri hayat biçiminin de etkileriyle hem doğaya düşkün hem de kuvvetli olmayı seven kişiler olmuşlardır. Bu sebepten yakın ve fiziksel mücadeleyi hep ön planda tutmuş ve sahip oldukları gücü topluma kanıtlamak amacıyla gree çok sık bavurmulardır. Gre yapmak, düğünlerde, ölüm yıl dönümlerinde, ünlü kişilerin cenaze törenlerinde ve diğer özel günlerde koular ve at yarılarının yanında çok önemli bir yer tutmuştur (Türkiye Gre Federasyonu Yayınları 2018).

Gre yapmak geçmişten günümüze Türk insanının cesaretini, dürüstlüğünü, mertliğini ve gücünü simgeleyen; mevcut karakterine uygun bir spor dalı olmuş ve yıllar boyu uğraştığı bir faaliyet haline gelmiştir. Osmanlı imparatorluğu döneminde güreş; Anadolu topraklarında “karakucak grei”, Rumeli topraklarında da “yağlı güreş” şeklinde gerçekleştirilmiştir. Türklerin karakucak grei Avrupalıların serbest güreş stili ile benzerdir. Serbest güreş stili orta ağda Türk Akıncıları’nın İsviçre ve Fransa ilerine kadar girmeleri sonucu yayılmış ve yerlemi olması ihtimali büyüktür. Yağlı grein de Trakya ve Balkanlardan yayıldığı bilinmektedir (Can 1991).

Eksbrayat adındaki İngiliz Muhafız alayı askerlerinin çabalarıyla 19. yüzyıl ortalarında ağda grein ilk kurallarını saptayarak uluslararası alanda kabul edilip uygulanmaya balanmasını sağlamıştır. Grekoromen güreş ilk olarak 1986 yılında yapılan Atina

Olimpiyat oyunlarına, serbest güreş ise 1904 yılında yapılan St. Louis olimpiyat oyunlarına resmen bir spor branşı olarak alınmıştır. Böylelikle olimpik spor olma özelliği kazanmıştır. Bununla birlikte 1912’de kurulan Uluslararası Güreş Federasyonu (FILA) da bu alanda atılmış önemli bir adımdır (Büyük Larouse Sözlük 1986).

Türkiye Güreş Federasyonunun 1923 yılında kurulmasıyla güreşçilerimiz ilk olarak 1924 Paris Olimpiyatları’na katılmışlar 1936 yılında yapılan Berlin Olimpiyatları’nda 61 kg güreşimiz Yaşar ERKAN ülkemize ilk olimpiyat Şampiyonluğunu kazandırmıştır (Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Güreş Federasyonu Başkanlığı Yayınları 1998).

2.3 SPOR

Birçok insan için “spor” kavramı kendi tecrübelerine dayalı olarak şekil almıştır. Çoğumuz için spor dendiğimizde aklımıza, sağlık ve eğlence, sporcular (profesyonel sporcular) için meslek, kurumlar için ise ticaret (spor pazarlamacı firmalar) ve iş istihdamı (federasyonlar, spor kulüpleri, spor turizmi vb.) gelmektedir.

Spor, en geniş ifadesiyle bedensel ve fiziksel bir aktivite, bir rekreasyon, yarışma ve dansı ifade eder. Nasıl tanımlanırsa tanımlansın spor insanlığın var oluşunda günlük en temel ihtiyaçlar için kullanılmış, günümüzde ise sağlık kazanma aracı, sosyal bir katılım, bir iş veya eğlence olarak görülmektedir (Nejat ve Argan 2009).

Türk Toplumunu da gelişen ve yaygınlaşan teknolojiye paralel olarak değişim ve dönüşümlerden etkilenmektedir. Bireyler ve kitleler arasında iletişimde etkili olan sporun bu durumdan etkilenmemesi kaçınılmazdır. Sporun bireylerin fiziki, duygusal ve sosyal yönlerini etkilemesi, bireylerdeki değişim sürecinde sporun önemini artırmaktadır (Bayraktar ve Tozoğlu 2015).

Günümüzde spor toplu/topsuz ve ferdi/takım şeklindeki spor faaliyetleri olarak gerçekleşirken, geçmiş tarihler incelendiğinde M.Ö. doğuda; Çin, Göktürk ve Hun ile batıda ise Roma, Yunan, Pers ve Isparta medeniyetleri tarafından savaş hazırlığı düşüncesiyle çeşitli araç ve gereçler kullanılarak yapıldığı görülmektedir (Yazıcı 2014).

Spora dair farklı tanımlara rastlamak mümkündür. Bu tanımlardan bazıları incelendiğinde; spor, insanoğlunun ruh ve düşünceleriyle beraber bütünlüğünü oluşturan maddesinin yani bedeninin belli amaçlar için eğitilmesi düşüncesidir. Yaşamın en önemli

belirtilerinden biri olan hareket etme becerisi aynı zamanda vücut eğitiminin gerçekleşmesinin de başlıca aracıdır.

Başka bir spor tanıma göre belli başlı kurallar çerçevesinde, bireyin sahip olduğu becerileri ve sosyal çevresini geliştiren, bireysel olarak veya grup ile yapılabilen, serbest zamanı ya da tüm zamanı kapsayabilen, meslek haline getirerek yapılabilen, bireyi sosyalleştiren, rekabet içeren, dayanışma ve iş birliği gerektiren kültürel bir kavram olarak ifade edilmektedir. Diğer bir tanımda ise; rekabet ve yarışmaya dayalı, savaşçılara ait becerileri geliştiren disiplin gerektiren birden fazla kavramı barındıran oyun tarzı spor olarak açıklanmıştır (Yazıcı 2014).

Dünyada spor kavramının yaygınlaşması ve günümüzde kullanılan anlamında kullanılması İngilizler sayesinde gerçekleşmiş olduğu bilinse de spor sözcüğü İngilizce kökenden gelen bir sözcük değildir. Latince, dağıtmak ve ayırtmak anlamlarında kullanılan “disportare” ya da “deportare” kelimelerinden gelmektedir. Bu kelimenin İngilizler tarafından “disport” veya “desport” olarak, Fransızlar tarafından ise “se deporter” veya “se desporter” olarak kullanıldığı görülmektedir. Kelimelerin zamanla aşınması sonucu ilk başta “sport” sonra ise “spor” olarak kullanılmış ve literatüre girmiştir. Spor kelimesi zaman geçtikçe bütün dillerde kazanma, yarışma, üstün gelme gayreti için gerçekleştirilen vücut faaliyetlerine karşılık gelen bir sözcük olarak yerini almıştır (İnal 2015).

2.4 SPOR TARİHİNDE KADIN

Kadınların spor faaliyetlerinde yer almasının, kadının toplumda mevcut statüsünü gösterdiği Öztürk (1998) tarafından, “Spor, kadının toplumdaki statüsünün aynasıdır.” şeklinde ifade edilmiştir.

2.4.1 Antik Çağlarda Spor ve Kadın

Arkeolojideki bulgulara göre; M.Ö. 3500’lü yıllarda Girit Uygarlığı zamanında kadınların ilk defa spor faaliyetleri ile ilgilendiği bilinmektedir. Aynı şekilde M.Ö 202’den başlayarak M.S. 220’li yıllara kadar Han Hanedanlığı zamanında kadınların bir çeşit futbol olan “cujü” sporunu oynadığı görülmektedir. 6. yüzyıla gelindiğinde ise İranlı kadınların polo oynadığı bilinmektedir. Antik Yunan döneminde ise evlilik tanrıçası Hera adına gerçekleştirilen Hera oyunlarına evlenmemiş bakirelerin katıldığı bilinmektedir (The Oxford Encyclopedia of Women in World History 2008).

Kadın ve spor konusunda Antik Roma dönemi incelendiğinde kadınlar tarafından “trigon” olarak adlandırılan bir çeşit top oyununun kaplıcalarda oynandığı görülmekte, oyun esnasında kadınların günümüzün modern bikinilerine benzeyen kıyafetler giydiği belirtilmektedir (Rotskowska 2007).

2.4.2 Antik Olimpiyatlar ve Kadınların Antik Olimpiyat Oyunlarına Alınmamaları

Antik Olimpiyatlar, temelde “kaloskagathos” unsuruna dayanmakta, bu kavram ise ideal fiziki güce, sağlığa ve zekâyaya sahip olmanın yanında işlenmiş hakiki bir manevi yapı ve kişilik anlamına işaret etmektedir (Corbett 1997).

Antik çağdaki spor faaliyetlerinde temelde din duygusunun olduğu görülmektedir. Bu durumun seyircilerin ve sporcuların uygun olmayan davranışlardan kaçınmalarına ve düzenlenen spor etkinliklerinin devamlılığına katkı sağladığı belirtilmektedir (Mirzeoğlu 2011).

Birinci Olimpiyat oyunlarının branşları incelendiğinde, ‘stade’ adı verilen spor sahasının alanı 192 metreydi, bu 192 metrelik mesafede düzenlenen sprint koşusu Olimpiyatların temel branşı olduğundan, bu koşunun galibinin ismi sonraki olimpiyatın ismine verilirdi. Bu sebeple M.Ö. 776’daki Olimpiyat Oyunları ‘Coroebus’ ya da ‘Koriobus’ isimleri ile de anılmaktadır (Koryürek 2003). Antik Yunan’da yapılan Olimpiyat Oyunları yalnızca Yunanlılar’ın katılabildiği, esirlerin ya da yabancıların oyunlara alınmadığı oyunlardı. Kadınların ise bu oyunlara izleyici olarak dahi katılımı yasaktı (Koryürek 2003).

Antik Yunan anlayışında erkek kadının sahibidir. Kadını hayatı boyunca babası, kocası ya da bir erkek akrabası kontrol eder ve korurdu. Bu kadınların görevi ev işleri yapmak ve çocuk doğurup bu çocukla ilgilenmekti. Kadınların günlük aktiviteleri arasında çocuk bakımı, dokuma ve yük taşıma en yaygın olanlarıdır. Genel olarak kadınların sosyal rolleri ve yaşamları evleri ile sınırlıdır ve cenazeler ile özel kadın festivalleri haricinde kadınlardan beklenti evde oturmaları yönünde olmuştur (Houry 2011).

2.4.3 Hera Oyunları

Mallon ve Heijmans (2011) tarafından belirtildiği üzere, Hera Oyunları, sadece kadınlar için düzenlenen bir din ve spor festivali olarak bilinmekte, bu festival Zeus’un karısı Hera adına gerçekleştirilmekteydi. 160 metre uzunluğa sahip bu oyunlar tek dalda bir pistte düzenlenen yarıştan oluşmaktadır. Hera oyunlarında farklı yaş gruplarına ait kızların

katılımıyla üç farklı yarış düzenlenmektedir (Swadding 1999). Yunanlı bir coğrafyacı ve gezgin olan Pausanius (M.S. 2. yüzyıl sonları)'a ait "Yunanistan'ın Tasviri" kitabında; söz konusu yarışların sadece koşu branşı olacak şekilde tek dalda dört yılda bir yapıldığını ve katılımcıların yaş gruplarına göre ayrılmış bakireler olduğunu anlatmaktadır (Jones vd. 1918). Hera Oyunlarının kazananlarına Olimpiyat Şampiyonlarında olduğu şekilde zeytin dalından yapılmış taçlar sunulduğu ve Hera adına kurban edilen inekten bir parça almaya hak kazandığı ifade edilmektedir (Swadding 1999).

2.4.4 Baron Pierre De Coubertin ve Modern Olimpiyatların Doğuşu

28 yüzyıllık tarihi olan olimpiyatları üç dönemde incelemek mümkündür. Bunların ilki; M.Ö. 776 ile başlayan ve Roma İmparatoru I. Theodosius'un sona erdirdiği "Klasik veya Eski Olimpiyatlar" dönemidir. Sonraki dönem ise; M.S. 393 ile 1896 yılı arasında geçen ve "Yarı Unutulmuşluk" olarak isimlendirilen dönemdir. Üçüncü dönem ise; tüm servetini ve yaşamını ortaya koyarak 1896 yılında ilk Olimpiyatları düzenleyen Baron de Coubertin tarafından başlatılan "Modern Olimpiyatlar" dönemidir (Koryürek 2003).

Coubertin, Modern Olimpiyatlar dönemini başlatarak; gerilemiş Fransız milletinin kaderini güçlü şahsiyetler ve karakterler ile geliştirmeyi, atletik katılımı ve rekabetçi ruhu oluşturarak gençliğin dayanma gücünü arttırmayı amaçlamıştır. Ayrıca rekabet ruhunun insan ilişkilerinde mevcut gerilimleri ve düşmanlıkları azaltacağına inanmıştır. (Özdilek vd., (2003). Bu dönemde yapılan olimpik etkinliklerin organizasyon ve yönetim faaliyetlerinin tümü, 30 yılı aşan bir süre boyunca, Coubertin tarafından kendi belirlediği kurallar dahilinde yürütülmüştür (Leigh ve Bonin 1977).

2.4.5 19. Yüzyılda ve 20. Yüzyılın Başlarında İngiltere'de Kadın ve Spor

19. yüzyıl sonları ve 20. yüzyıl başları, üst tabakada yer alan kadınların tenis, golf, binicilik ve okçuluk gibi sporları yapmalarına izin verildiği bir dönem olmuştur. Bu dönemde toplumun genelinde "Viktoryen" düşüncesi hâkim olduğundan kadınların davranış ve giysi biçimlerinin sınırlarını da bu düşünce belirlemektedir. Buna göre kadınların o dönemde yalnızca "parlamaları" gerektiği düşüncesi kadının hiçbir şekilde terlememesini gerektirmekteydi. Bundan dolayı kadınların spor ile ilişkileri ilgiden ileri gidememiş ve spor oyunlarından sağlanan sosyalleşme, kazanılan zaferlerden önemli görülmüştür. Ayrıca bu dönemde kadın sporcuların giyeceği kıyafetlerin onların etlerini göstereceği korkusu da öne çıkan bir düşünce olmuştur (Lumpkin vd. 2003).

2.4.6 Viktorya Dönemi'nde Kadın ve Spor

Kadınlardaki fiziksel etkinliğin yerinde ve uygun olup olmamasına ilişkin yoğun olarak yaşanan tartışmalar kadın sporunun emekleme dönemine denk gelmektedir. Kadının spor yapması gerekliliğini düşünenler fiziksel aktivitenin hastalanmamak açısından gerektiğini savunmuştur. Dönemin tıp uzmanları ise, çoğunluğun düşündüğü gibi Viktorya düşüncesine uygun olarak, kadınları ahlâkî açıdan üstün, ahlaki erdemini ve cinselliğin “doğal” temsilcileri olduğunu savunmuşlardır. Bedenini yıpratana veya gereğinden çok zora sokana kadınların, çocuk yapma becerisini tehlikeye atarak topluma karşı sorumlu olduğu bu ahlâkî görevi yerine getiremeyeceği inancı öne çıkmıştır (Corbett 1997).

Viktorya döneminde toplumun çoğunluğunda hâkim olan, erkeklerin ve kadınların ruhsal ve fiziksel farklılıklarının doğuştan geldiği yönündeki görüş, İngiltere sosyal yapısının cinsiyete dayalı gerçekleşmesine imkân sağlamıştır. Bu paralelde söz konusu dönemde, fiziksel ve ruhsal olarak kadınlardan daha üstün olduğuna inanılan erkekler kamusal alana hakim olmuş, kadınlar ise doğaları gereği uysal, evleri ile meşgul olan, dindar, itaatkar ve fiziki olarak daha hassas bireyler olarak sosyal yaşamları evleri ile sınırlandırılmıştır (Constanzo 2002).

Viktorya döneminde doktorlar, “fazla zıplayıp koştukları takdirde kadınların iç organlarının dışarı çıkacağı,” “kuvvet gerektiren sporları yapan kadınların kısırlaşacakları,” “kadınların enerjilerinin sınırlı olduğu ve eğer bu enerjiyi spor yapmak için kullanırlarsa, çocuk yetiştirmek için gerekli olan gücü kendilerinde bulamayacakları” iddiasında bulunmuşlardır (Lumpkin vd. 2003).

Kadınlar tarafından fiziksel faaliyetlere katılmanın toplum düzeninde değişiklikler oluşturacağını düşünenler, bu durumdan korkarak kadınların bu aktivitelere katılımlarına karşı çıkanlar, yüksek tempoda gerçekleştirilen egzersizin kadınların sahip olması gereken ahlâkî anlayışlarını bozacağı, bedenlerinin şeklini bozacağı ve bunun da ötesinde kadınlardaki doğurganlık özelliğini ortadan kaldıracığı konusunda hem fikir olmuşlardır (Constanzo 2002).

Viktorya Dönemi'nin tıp uzmanları tarafından 1800'lerin sonlarında, kadınlar bedenlerini zorlayacak fiziksel aktiviteleri yerine getiremeyecek ölçüde yetersiz bireyler olarak kabul edilmiş, erkekler tarafından yapılan spor faaliyetleri için kadın vücudunun uygun olmadığı ve yetersiz kalacağı fikri savunulmuştur (Schweinbenz 2001).

Bu dönemde çalışmalar sürdüren tıp uzmanları doğuştan geldiği düşüncesiyle kadının sahip olduğu kasların temel seviyelerde gelişebileceği ve söz konusu kasların çocuk doğurmada gerekli olacağı, kadının spor yapması durumunda çok şiddetli fiziksel ve zihinsel etkinliklerin kendisine zarar vereceği düşüncesini savunmuşlardır. Tıp dünyasının ve bu konularda düşünceleri önemsenen kişilerin sahip olduğu olumsuz yaklaşımlar kadınların özellikle performans gerektiren sporlarda ilerlemesini yavaşlatmıştır (Corbett 1997).

Viktorya Döneminde ortaya koyulan başka bir iddia da kadınların bisiklete binmesinin uygun olmadığı, hatta bu etkinliğin kadınları fuhuş yapmaya yöneltebileceği, kadınlarda bulunan gücü aşan bir aktivite olarak kadınların doğum yapmalarına engel olabileceği düşünceleridir. Bununla birlikte bisiklete binmenin, genç kızların sahip olduğu masumane karakterlerine zarar vereceği, kazara genç bir kızı tanımadığı bir adamın kollarına düşürerek korkunç olaylara sebebiyet verebileceği düşüncesi de öne çıkmıştır (Hargraves 1993).

1880’li yılların sonuna gelindiğinde, beden eğitimi dersleri kız okullarında kapsamlı ve düzenli bir şekilde uygulanmaya başlamış, 1890’lı yılların sonlarında ise dersin içeriğinde rekabete dayanan müsabaka ve oyunlar da yerini almıştır. Orta sınıfa ait kadınlar tarafından, 1860’lı yıllarda kroket, 1870-1880’li yıllarda çim tenisi, 1890’lı yıllarda ise bisiklet gibi rekreatif aktivitelere katılımın giderek arttığı görülmüştür. “Womanhood” isimli bir derginin haberinden, kadınlar tarafından 30 farklı spor dalında faaliyet gösterildiği ve söz konusu spor dallarının bireysel sporların yanı sıra motor becerilerini geliştiren okçuluk, yüzme, tenis, balık tutma, avcılık, atıcılık, su topu ve çim hokeyi gibi branşlardan oluştuğu anlaşılmaktadır (Parratt 1989).

2.4.7 Uluslararası Olimpiyat Komitesi ve Kadınların Olimpiyat Oyunlarından Dışlanmaları

1896’da gerçekleştirilen Olimpiyat Oyunları’nın yarışmacıları arasında hiçbir kadın yer almamıştır. Coubertin hayatı boyunca kadınların sporcu olmalarına karşı çıkmıştır. Dolayısıyla 1896 olimpiyatlarında da kadın sporları ile ilgili bir organizasyon olmamış, nitekim bu yönde bir düşünce de kimse de oluşmamıştı. Diğer bir ifadeyle resmi olarak kadınlar bu oyunlara alınmamıştır. Bu konuda yalnızca iki kadın sporcunun maratona katıldığı ifade edilmekte, bu da yarışın resmi başlama saati esnasında kayıtsız olarak

sembolik bir şekilde katılım olduğu yönündedir (Mallon ve Widlund 1998). 1896'daki ilk modern Olimpiyatların resmi olarak kadınların yarışmasına izin verilmemesine rağmen kayıt dışı olarak maraton yarışına katılan Yunanlı kadın sporcu Stamata Revithi tarafından koşunun 5 1/2 saatlik bir sürede tamamlandığı bilinmektedir (Tarasouleas 1997).

2.4.8 1900-1912 Yılları Arasında Düzenlenen Olimpiyat Oyunları ve Kadınların Olimpiyat Oyunlarına Katılımı

1900'de Paris şehrinde gerçekleştirilen Olimpiyat Oyunlarında tenis ve golf branşlarında, 1904 yılında St. Louis Oyunlarında da okçuluk branşında kadınların yarışmalara katıldığı görülmektedir. 1908 yılı Londra Olimpiyatlarına kadar okçuluk dalında, 1924 yılı Paris Olimpiyat oyunlarına kadar ise tenis dalında kadınların yarışmalara katılmasına izin verilmiştir (Defrantz 1997). Modern Olimpiyatlar kapsamında tenis spor dalında tarihte ilk altın madalya sahibi olan kadın sporcu Charlotte Cooper olmuştur (Erdemli 2012).

2.4.9 Alice Milliat ve Dünya Kadın Olimpiyatları

Tarihte ilk Kadınlar Atletizm Şampiyonası'nın 1917'de Fransa'da düzenlendiği görülmektedir. Bu şampiyonaya bağlı olarak aynı yıl Fransa'da Alice Milliat "Fransız Kadın Sporları Federasyonu"nu kurmuştur (Carpentier ve Lefèvre 2006).

Milliat, 1920 yılı Antwerp Olimpiyat programı içerisinde kadınlar ait atletizm yarışlarının da bulunması için Uluslararası Olimpiyat Komitesine talepte bulunmuş, ancak bu talep komite tarafından reddedilmiştir (Padorno 2010).

Ret cevabı alınması üzerine Milliat, tüm ülkelere açık şekilde gerçekleştirilecek bir Uluslararası Kadınlar Atletizm Oyunları düzenlemeye karar verir. Bu kararın bir sonucu olarak Monte Carlo'da 1921 yılı mart ayında İlk Uluslararası Kadın Olimpiyatları düzenlenir. 5 ülkeden kadın sporcular bu yarışmalara katılır: Bu ülkeler Fransa, İsviçre, Büyük Britanya, İtalya ve Norveç olur (Quintillan 2000).

31 Ekim 1921'de Kadın Olimpiyatlarının yapıldığı yıl içinde Uluslararası Kadın Sporları Federasyonunu (FSFI) Paris'te Fransa, Amerika, İngiltere, Çekoslovakya, İspanya, Avusturya, İskandinav ülkeleri ve Almanya'dan gelen temsilcilerin katılımı ile kurulur (Carpentier ve Lefèvre 2006).

Bu olayları takiben I. Dünya Kadın Oyunları 20 Nisan 1922 tarihinde Paris'te, 20,000 kişiden oluşan bir seyirci kitlesi tarafından takip edilerek, farklı 11 spor branşında gerçekleştirilir (Padorno 2010). II. Dünya Kadın Oyunları ise 20 Nisan 1926 tarihinde İsveç'deki Gothenburg şehrinde gerçekleştirilir. Bu sürecin bir sonucu olarak zamanla "Uluslararası Kadın Sporları Federasyonu" güçlü ve özerk bir yapıya kavuşur. Bu durum ise Olimpiyat Oyunlarının takibi ve prestiji açısından bir tehlike oluşturmuştur. Uluslararası otoritelerce bu oyunların kendi faydalarına kullanılması planlarının bir sonucu olarak, Uluslararası Atletizm Federasyonu kadınlar için organize edilen atletizm müsabakalarının düzenlenmesi işini kendi organizasyonu altında gerçekleştirmeye başlar. Bunun için iki federasyon anlaşma imzalayarak 1928 yılı Hollanda Olimpiyat Oyunlarında kadınların da ilk defa disk atma, yüksek atlama, 100 m koşu, 800 m koşu ve 4x100 m koşu kategorilerinde yarışmaları sağlanır. Çek Cumhuriyeti Prag'da 1930 yılı Eylül ayında ve Birleşik Krallık-Londra'da 1934 yılında, 16 ülkeden sporcuların katılımıyla 2 defa daha düzenlenmiş ve 1938 yılında FSFI feshedilmiştir (Quintillan 2000).

2.4.10 Kadınların Modern Olimpiyat Oyunlarına Katılımı

Coubertin Olimpiyat Oyunlarına kadınların katılmasına her zaman karşı durmuştur. Bu durumun bir sonucu olarak, kadınların erkeklere göre elit performans sporlarında geride kaldığı söylenebilir (Özsoy 2008). Modern Olimpiyatlarına kadınların katılımına ilişkin olarak ülke, toplam sporcu, yarıştıkları spor dalı ve toplam yarışma sayısı bakımından sayı ve yüzdeleri Tablo 2.1'de gösterilmektedir.

Tablo 2.1. Modern Olimpiyatlara Kadınların Katılım Durumu

YIL ŞEHİR	KATILAN ÜLKE SAYISI	TOPLAM SPORCU SAYISI	ERKEK SPORCU SAYISI	KADIN SPORCU SAYISI	KADINLARIN YARIŞTIĞI SPOR DALI	TOPLAM YARIŞMA	KADINLARIN KATILDIĞI YARIŞMA	%
1896 ATİNA	14	245	245	-	-	43	-	-
1900 PARIS	24	997	975	22	2	95	2	2,2
1904 ST LOUIS	12	651	645	6	1	91	3	0,9
1908 LONDRA	22	2008	1971	37	2	110	4	1,8
1912 STOKHOLM	28	2407	2359	48	2	102	5	2,0
1920 ANVERS	29	2626	2561	65	2	154	8	2,4
1924 PARIS	16	3089	2954	135	3	126	10	4,4
1928 AMSTERDAM	46	2883	2606	277	4	109	14	9,6
1932 LOS ANGELES	37	1332	1206	126	3	117	14	9
1936 BERLİN	49	3963	3632	331	4	129	15	8,4
1948 LONDRA	59	4104	3714	390	5	136	19	9,5
1952 HELSINKI	69	4955	4436	519	6	149	25	10,5
1956 MELBOURNE	72	3314	2938	376	6	145	26	13,3
1960 ROMA	83	5338	4727	611	6	150	29	11,4
1964 TOKYO	93	5151	4473	678	7	163	33	13,2

1968 MEXICO CITY	112	5530	4750	781	7	-	39	14,2
1972 MUNIH	121	7138	6075	1059	8	195	43	14,8
1976 MONTREA L	9 2	6084	4824	1260	11	198	49	20,7
1980 MOSKOV A	80	5170	4061	1115	12	203	50	21,5
1984 LOS ANGELES	140	6829	5263	1566	14	221	62	23
1988 SEOUL	159	8391	6197	2194	17	237	86	25,8
1992 BARCELO NA	169	9356	6652	2704	19	257	98	28,8
1996 ATLANTA	197	10318	6806	3512	21	271	108	34,2
2000 SIDNEY	199	10651	6582	4069	25	300	132	38,2
2004 ATINA	201	10625	6295	4329	26	301	125	40,7
2008 PEKIN	204	10942	6305	4637	26	302	127	42,4

Olimpiyat Oyunlarına katılım oranlarından da anlaşılacağı üzere spor alanında kadınların geç kaldığı görülmektedir. Kadınlar bu alanda 1896 yılında dışlanmışlar, ancak 1900'deki Paris Olimpiyatlardan itibaren katılım oranlarında yavaş da olsa devamlılık arz eden bir artış görülmüştür (Pfister 2008).

2.4.11 Kadınların Olimpiyatlarda Farklı Spor Dallarına Katılmalarına İzin

Verilen Tarihler

1928 yılı Amsterdam Oyunlarında yüksek atlama, disk atma, 800 metrelik koşu ile 100 ve 400 metre bayrak yarışları spor dallarında kadınlar yarışmalara katılmışlardır. Kadınların 800 metre koşusunda fiziksel olarak zorlanacağı düşüncesi bulunmaktaydı. Mevcut oyunlarda 800 metre koşu yarışına 11 atlet katılmışken, bu kadın atletlerin

birçoğu bitiş çizgisine vardığında yorgunluktan bayılmak üzereydi. Bu durumlardan dolayı çok yorucu olacağı düşüncesiyle 1928 Oyunları sonrasında 200 metre üzeri bütün yarışlar kaldırıldı. Bu durum 1964 yılında yapılan Tokyo Oyunlarına kadar böyle devam etmiş, Tokyo oyunları ile birlikte tekrardan kadınlara 200 metre üzerindeki koşulara katılma hakkı tanınmıştır (Corbett 1997).

1984 yılında kadın sporcuların Olimpiyat Oyunları programına maraton, 1988’de 10.000 metre yarışları, 1992’de ise judo sporu eklenmiştir. Bu gelişmeler kadınların spor içerisindeki genel konumunda olumlu etkiler yaratmıştır. Müteakip dönemlerde 1996 yılı Oyunlarında ilk defa kadınlar için “softball müsabakaları oynanmış, 1998 Kış Olimpiyatlarında ise kadınlar buz hokeyi yarışmaları düzenlenmiştir (Corbett, 1997).

Olimpiyat Oyunları’nda erkekler tarafından oynanan bütün spor dallarında kadınların bir anda katılması mümkün olmamıştır. Kadınların olimpiyat oyunlarında yer alışı yıllar içerisinde yarıştıkları sayısında yavaş ve düzenli bir artışın gerçekleşmesiyle olmuştur. 2012 Londra olimpiyatları, kadınların “boks” müsabakalarına katılarak boy gösterdiği oyunlar olma özelliğine sahiptir (www.olympic.org/boxing). Kadınların olimpiyat oyunlarına katıldığı branşların bu noktaya kadar ulaşması uzun yıllar, çabalar ve değişimler sonucunda olmuştur. Kadınlar üzerinde ön yargıların kaldırılması adına birçok çaba sarf edilmiş ve etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Olimpiyat Oyunları tarihi incelendiğinde, farklı spor branşlarında kadın sporcuların katılım sağlayabilmesi hakkının tanındığı tarihler Tablo 2.2’de olduğu gibidir.

Tablo 2.2. Olimpiyatlarda Kadınlara Farklı Spor Branşlarına Katılım Hakkı Tanınan Tarihler

YIL	Spor
1900	Tenis, Golf
1904	Okçuluk
1908	Tenis, Artistik Buz Pateni
1912	Yüzme
1924	Eskrim
1928	Atletizm, Cimnastik
1936	Alp Disiplini
1948	Kano
1952	Binicilik
1960	Sürat Pateni
1964	Voleybol, Kızak
1976	Kürek, Basketbol, Hentbol
1980	Çim Hokeyi
1984	Atıcılık, Binicilik
1988	Tenis, Masa Tenisi, Yelken
1992	Badminton, Judo, Biatlon
1996	Futbol, Softbal
1998	Curling, Buz Hokeyi
2000	Halter, Pentatlon, Tekvando, Triatlon
2002	Bob Kızak
2004	Güreş
2008	Bmx
2012	Boks

2.4.12 Yaz Olimpiyatları ve Kadın Sporcu Sayıları

Yaz Olimpiyatları ile Kış Olimpiyatları'nda kadın sporcuların katılım yüzdeleri ve yarıştıkları branşlar incelendiğinde yıllar geçtikçe katılımı ciddi artışların yaşandığı görülmektedir. Kadın sporcuların Yaz Olimpiyatlarına katılım durumu Tablo 2.3'te olduğu gibidir.

Tablo 2.3. Kadın Sporcuların Yaz Olimpiyatlarına Katılım Durumu

Yıl	Spor Dalı	Müsabaka Sayısı	Katılan Sayısı	%	Yıl	Spor Dalı	Müsabaka Sayısı	Katılan Sayısı	%
1896	-	-	-	-	1960	6	29	611	11,4
1900	2	2	22	2,2	1964	7	33	678	13,2
1904	1	3	6	0,9	1968	7	39	781	14,2
1908	2	4	37	1,8	1982	8	43	1.059	14,6
1912	2	5	48	2,0	1976	11	49	1.260	20,7
1920	2	8	63	2,4	1980	12	50	1.115	21,5
1924	3	10	135	4,4	1984	14	62	1.586	23
1928	4	14	277	9,6	1988	17	72	2.194	26,1
1932	3	14	126	9	1992	19	86	2.704	28,8
1936	4	15	331	8,3	1996	21	97	3.512	34,0
1948	5	19	390	9,5	2000	25	120	4.069	38,2
1952	6	25	519	10,5	2004	26	125	4.329	40,7
1956	6	26	376	13,3	2008	26	127	4.637	42,4

2.4.13 Kış Olimpiyatları ve Kadın Sporcu Sayıları ve Yüzdeleri

Kış Olimpiyatlarına kadın sporcu katılım durumu Tablo 2.4'te olduğu gibidir.

Tablo 2.4. Kadın Sporcuların Kış Olimpiyatlarına Katılım Durumu

Yıl	Spor Dalı	Müsabaka Sayısı	Katılan Sayısı	%	Yıl	Spor Dalı	Müsabaka Sayısı	Katılan Sayısı	%
1924	1	2	11	4,3	1976	3	15	231	20,6
1928	1	2	26	5,6	1980	3	15	232	21,7
1932	1	2	21	8,3	1984	3	16	274	21,5
1936	2	3	80	12	1988	3	19	301	21,2
1948	2	5	77	11,5	1991	4	26	488	27,1
1952	2	6	109	15,7	1994	4	28	522	30
1956	2	7	134	17	1998	6	32	787	36,2
1960	2	11	144	21,5	2002	7	37	886	36,9
1964	3	14	199	18,3	2006	7	40	960	38,2
1968	3	14	211	18,2	2010	7	41	1044	40,7

2.4.14 Uluslararası Spor Kurumlarında Üst Karar ve Yönetim Düzeyinde Kadın

Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (UOK) 1997 yılında spor ve kadın politikaları kapsamında belirlediği hedefleri arasında, Milli Olimpiyat Komitelerine (MOK) ve Uluslararası Federasyonlara (UF) ait yönetim kurullarına kadınların da yer alması bulunmaktadır. Sonraki dönemlerde ise; 2000 yılı sonuna kadar MOK ve UF kadın üye sayısı en az yüzde 10 olacak şekilde, 2005 yılı sonuna kadar ise bu oranın yüzde 20 olacak şekilde düzenlenmesi amaçlanmıştır (Women Leadership and the Olympic Movement 2004). Söz konusu üye oranlarında 2000 yılı için ortaya konan en az yüzde 10'luk olması hedeflenen katılım oranı UOK için yüzde 61, UF için ise yüzde 52 olarak sağlanmış, ancak ikinci hedef olan 2005 yılı hedefine ulaşamamıştır. UOK'nın ilk kadın üyeleri 1981'de Flor Isava-Fonseca (Venezüella) ile Pirjo Haeggman (Norveç) seçilmişlerdir. 2013 yılı sonundaki orana bakıldığında ise UOK'da mevcut 110 üyenin 24'ünün (yüzde21,8) kadın olduğu görülmektedir (International Olympic Committee 2018).

2.4.15 Milli Olimpiyat Komiteleri ve Uluslararası Federasyonlarda Kadın

Günümüzde dünya genelindeki 204 Milli Olimpiyat Komitesinden 11'inin başkanı bir kadındır. Ayrıca komitelerde genel sekreterlik, başkan yardımcılığı, genel sekreter yardımcılığı, sayman üyelik ve yardımcılığı görevlerinden 24'ünde kadınlar yer almaktadır. Nitekim günümüzde Uluslararası Spor Federasyonları'nın karar yürütme kurulunda görevli kadın sayısını artırmayı amaçladığı belirtilmektedir. UOK tarafından tanınmış federasyonların yürütme kurullarında ise yüzde26 oranında kadınlar görev almış durumdadır (International Olympic Committee 2018).

2.5 KADIN VE GÜREŞ

2.5.1 Kadın Güreşi Tarihi

Kadın güreşlerinin sayısız örnekleri vardır, Afrika'da çeşitli kabilelerin güreş ritüelleri halen devam etmektedir. Ergenlik çağına gelen kabile toplumlarında kızların olgunluğa erişmesinin bir parçası olarak güreş yapmaktaydılar. Afrika kıtasında kadınlar arasında güreş yapan ülkelerin bazıları Gambiya, Gine-Bise, Namibya, Nijerya, Senegal ve Kongo'dur. Gambiya'da bulunan Diola kabilesinde kadınlar ve erkekler güreşirlerdi ve erkeklerin şampiyonuyla kadınların şampiyonu evlenirdi. Nijerya'da bulunan Kongo'da bulunan Igbo ve Njabi kabilelerinde de kadın güreşi bulunmaktadır. Igbo

kabilesindeki kadınlar diğer kabilelerde bulunan kadınlara göre evlilik için daha fazla arzu edilebilmek için güreşirlerdi (Paul 1987).

Güney Amerika'da Huka-huka, Xingu'nun yerli halkı tarafından uygulanan ve hem erkekler hem de kadınlar tarafından uygulanan halk güreşi tarzıdır (Mandzyak ve Artemenko 2010). 19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarında Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde insanlar sirklerde, müzik salonlarında ve fuarlarda hem erkek ve hem kadınların güreş maçlarını izlemeye gelirlerdi. Bu güç ve güreş becerileri sergilerinin birçoğunun meşru olduğu, ancak bazı durumlarda daha çok gösteri amaçlı olduğu görülmektedir. Folies Bergeres ve Moulin Rouge gibi Paris'in ünlü kabare müzik salonlarında, kadınlar diğer kadınlarla güreşirken, aynı zamanda izleyiciler arasından seçilen bir erkekle güreş karşılaşması yapılmasına izin verilirdi. (Laget & Mazot 1982).

2.5.2 Modern Kadın Güreşinin Doğuşu

Uluslararası olarak, modern kadınların güreşlerinin doğum yeri Fransa'dır. Fransa'da 1960'ların sonlarında ve 1970'lerin başındaki atmosfer, toplumdaki kadınlara yönelik fırsatlarda değişikliklere yol açtı. Bu tüm toplumdaki kadın ve erkek eşitliği için savunulan zaman olan feminist hareketin bir parçasıydı. Bu hareket Fransa'da birçok spor branşında, lisanslı kadın sporcu sayılarında bir artışa neden oldu (Chantelat ve Tétart 2007).

Fransa'da kurulmuş bir spor kulübünde ilk kadın güreşi Eylül 1971'de Calonnes Ricouart'ta bulunan Calonnois de Lutte Hercule'de gerçekleşti. Eski bir madenci ve koç olan Pierre Burmer, 15 ila 26 yaşları arasındaki 20 kız çocuğuyla güreş eğitimine başladı. Kızlar önce erkeklerle çalıştı, ama kızların sayısı çok hızlı büyüdüğü için haftada bir seans onlara ayrıldılar. Theodule Toulotte Fransa için iki kez Olimpiyat temsilcisi olmakla beraber kulüpte güreşçi olan François Jacob tarafından desteklendi (Kaminsky 1992).

Pierre Burmer (1931– 2009) saygın bir koç olmanın yanı sıra şampiyon bir güreşçiydi. 2003 yılında FILA altın madalyasını aldı (Burmer 2009). François Jacob'un oğlu Daniel Jacob, dünya şampiyonu Martine Poupon'u kadın güreş eğitimi bölümünü devraldı ve bu kulüp bugün hala varlığını sürdürmektedir (Curby ve Jomand 2015).

Kuzey Fransa'daki başka bir şehirde, Denise Picavet, Burmer'ın yürüdüğü ve rakip olarak yer aldığı güreşin olduğunu duydu. 1974 yılında, Denise ve kocası Claude Picavet, 1977 yılında Tourcoing Güreş Kulübü ile birleştirilen ilk kadın güreş kulübü olan Tourcoing

Güreş Birliği'ni kurdu. Bu dinamik çift, bu kulübün büyük üne kavuşmasına yardımcı oldu. Tourcoing Güreş Kulübü hala Fransa'da lider bir kulüp. Her yıl düzenli olarak uluslararası bir kadın turnuvasına ev sahipliği yapmaktadır (Miquel 2003).

Fransa'daki bu gelişmeler, Fédération Française de Lutte'yi (FFL, Fransız Güreş Federasyonu) 1975'te kadınların lisanslarını onaylamaya zorladı. Bu durum, lisanslı kadınların hızlı büyümesine sebep oldu. 1976'da 51, 1977'de 84, 1981'de 296 ve 1984'te 1.000'in üzerinde bir sayıya ulaştı FFL, Ulusal Kadın Komisyonunun kurulmasıyla kadınların katılımını teşvik etmeye başladı ve ilk toplantısına 1978 şubat ayında yapıldı (Louveau 1986).

Hem Denise Picavet hem de kocası Claude, kadınların güreşinin uluslararası yarışmalar yapılmasını istemekteydi. Denise Picavet mükemmel bir güreşçiydi ve 1976'dan 1983'e kadar olan güreş maçlarında yenilmedi ve bazı kilit pozisyonlarda da görev yaptı: 1981-1987 FFL Kadın Komisyonunun direktörü FFL Kadın Komisyonunun (1977/1987) bir üyesiydi ve FILA Kadın Güreş Komisyonu üyesi (1985-1987). 1982'de Tourcoing'de uluslararası bir güreş turnuvası yapmaları (Fransa, Belçika ve Norveç'ten gelen takımlar) kadınların güreşlerinin ilerlemesinde önemli bir rol oynadı (Poinsot 2000). Claude, Fransız Güreş Federasyonu'nun altın madalyasını ve FILA'nın altın madalyasını aldı.

Fransa, modern kadınların güreşlerinin doğum yeri gibi gözükse de, Norveç de bu konuda önemli bir rol sahibidir. Norveç milli takımında aktif bir güreşçi ve Norveç Güreş Federasyonu genel sekreteri olan Ove Gundersen Gundersen, Norveç'teki kadınların güreşlerinin gelişimini sağlamak adına, minderde kadınlara öncülük eden isimlerden birisidir. Norveç'te düzenlenen ilk kadın dünya güreş şampiyonası için önemli bir rol üstlenmiştir.

1979 sonbaharında, 15 yaşında bir genç kız olan Marit Foss, Ove Gundersen'den onu güreş konusunda eğitmesini istedi. Gundersen kabul etti, ancak güreşmek isteyen en az beş kız daha getirmesini istedi. Bu ilk sezonun ardından kadın güreşi için bir grup oluşmuştu ve bu medyanın büyük ilgi göstermesiyle 20 kıza ulaştı. Çıkan haberlerle, Kolbotn'daki güreş kulübünde güreşe olan ilgi arttı ve kadın güreş takımı kurulmasıyla birlikte diğer kulüpler de kendi programlarına kadın güreşini dahil etti.

FILA tarafından kabul edilmesinde önemli bir faktör, 1981'de Oslo'da yapılan Greko-Romen Güreş Dünya Şampiyonası sırasında genç kızlar tarafından gösterilen yüksek

güreş seviyesiydi. Fransa Güreş Federasyonu başkanı, FILA bürosunun üyesi olan Michel Dusson ve FFL'den bir milli koç olan Georges Ballery'nin turnuva esnasında kadın güreşçilerin beceri seviyesinden, katılım oranlarından çok etkilenmiştir. Ballery daha sonra Fransa kadın güreş takımının milli antrenörü olacaktır. Bu yarışma sırasında, kadın güreşçiler için milli takımlar seviyesinde müsabaka düzenleme fikri de ortaya çıktı (Dusson 2014).

10 Ağustos 1982'de yapılan Edmonton, Kanada'da düzenlenen FILA Kongresi'nde Dusson, federasyonun kadın güreşinin kabul edilmesinin avantajlarını içeren bir içerik sundu. Bu sunum, güreşin kadınlar için neler yapabileceği ile kadın güreşinin getireceği şeyler için hem pratik hem de felsefi bir gerekçe sağlamıştır (Curby ve Jomand 2015).

FILA Başkanı Milan Ercegan, kadın için güreşmenin FILA'da uygulanan bir disiplin olarak kabul edilmesini önerdi; ancak şu anda kıta ve dünya şampiyonluğu olmayacaktı. Bu teklif kabul edildi. Bulgaristan'ın Plovdiv kentindeki FILA toplantısında, Mayıs 1983'te, teknik komite şunları söyledi: “Kadınlar için güreş sporunu öğretmeliyiz, çünkü yaş, kilo, kıyafet ve kuraldışı tutuşlar hakkında görüş farklılıkları var.” Aynı toplantıda Michel Dusson'u Kadın Güreş Komisyonluğu kurularak komisyon başkanı yaptılar. Eylül 1983'te Kiev'deki bir toplantıda, ağırlık kategorileri ile ilgili tıbbi komisyon ve teknik departmanla ilgili kapsamlı bir tartışma yapıldı. Bundan sonraki aşamalarda, kadın güreşi, FILA kongrelerinin ve raporlarının çoğunda bir tema olarak yer aldı.

Uluslararası Kadın Güreşi Komisyonu ilk kez Aralık 1984'te Roma'da bir araya gelerek kadınların güreşlerine ilişkin kuralları ve prosedürleri kabul etti (Strömbäck 1987). Komisyon şu kişileri içeriyordu: Başkan Dusson (Fransa); Denise Picavet (Fransa), sekreter; Christer Persson (İsveç); Ove Gundersen (Norveç); Joseph Raeymaekers (Belçika); Tomiaki Fukuda (Japonya); ve Mohamad Benslimane (Fas). 30 Mart 1985'te Roubaix'te (Fransa). Düzenlenen komisyon toplantısında, kadınların FILA'nın programına güreşine dahil edilmesine ve bir Kadın Dünya Güreş Festivali'ni kıta ve dünya şampiyonası ile birleştirilmesine karar verildi. 1985 ve 1986'da ilk uluslararası yarışmalar FILA tarafından düzenlendi. 1985 yılında Kadın Dünya Güreş Festivalinin ilki, Greko-Romen dalında dünya şampiyonası ile birlikte Norveç'in Kolbotn kentinde yapıldı; daha sonra öğrenciler için Clermont-Ferrand Fransa'da; 1986'da Belçika

Mechelen öğrenciler, gençler ve yaşlılar için bir festivale ev sahipliği yaptı (Strömback 1987).

Bu ilk yıllarda komisyon kadınların güreşlerinin kuralları üzerinde yoğun bir şekilde çalıştı. Üyeler arasında önemli bir fark yoktu, çünkü Norveç ve İsveç kadınlar için kendi ulusal kurallarını Fransız kurallarına dayandırdı. Daha tartışmalı olan, kadınların tipik güreş maçlarına sahip olmaması gerektiği, ancak farklı kontrol, zarafet ve kadınlık yönünden performansları ile değerlendirilmesi gerektiği yönündeydi. Bu düşünceler, kadınlar yıllarca kullandıkları erkeklerle aynı kuralları istedikleri konusunda kararlı olduklarında komisyon tarafından bir kenara kondu. Bu dönemde, Macaristan ve Japonya gibi yeni ülkelerde komisyona katıldı.

Serbest stil ve Greko-Romen stil kadın güreşi için belirlenen iki stildi. İskandinavya ülkeleri Greko-Romen güreş konusunda uzmanlaşırken, Fransızlar ve Belçikalılar daha fazla serbest güreş uygulamaktaydı. FILA başkanı Ercegan, 1987 yılında “Kadın Güreşi” başlıklı benzersiz bir tarzın kullanılacağını açıkladı ve serbest stili kullanma kararının doktorların Michel Dusson tarafından sağlanan kanıtlarla desteklendiğini belirtti ve danıştığı diğer uzmanlarda, Greko-Romen tarzının üst beden tarafına ve bedene karşı oluşturulan kuvvete daha fazla dayandığını belirtti. Bu açıdan Greko-Romen, kadının alt kısım açısından daha az güçlü olduğu yerdir (Guttman 1991).

31 Ocak 1987’de Norveç’te yapılacak bir komisyon toplantısında, künde pozisyonun yasaklanmasına, maçların erkeklerin serbest stiline göre daha kısa sürmesine ve paspas üzerinde çalışmak için daha kısa bir süre olmasına karar verildi. . Bu kararların ardından, Norveçli Ove Gundersen ve Svein Haanshuus, aynı yılın Ekim ayında Norveç’te bir Kadınlar Dünya Güreş Şampiyonası düzenlenmesini önerdiğinde hiçbir anlaşmazlık yoktu. Komisyon, Norveç’e verdikleri destek için oybirliği ile karar aldı. Fransa 1989’u, Japonya’dan Tokyo 1991’i istedi. Avrupa Şampiyonası 1988’de Fransa’nın Dijon kentinde daha önce planlanmıştı. Michel Dusson, toplantıdan kısa bir süre sonra FILA Başkanı Milan Ercegan'dan resmi onay aldı (Curby ve Jomand 2015).

2.5.3 Kadın Güreşinin Yaz Olimpiyatlarına Dahil Edilmesi

Michel Dusson, kadın güreşine hevesli bir destek vericiydi ve ilk birkaç dünya şampiyonası başarısından sonra, olimpiyatlara katılması için gelişimsel bir yolda

olduğunu biliyordu. Ayrıca 1991'de kadınların güreşlerini tanıyan 19 ulusal federasyondan daha fazlasına ihtiyaç duyulacağını da biliyordu (Kaminsky 1993).

2000 yılına gelindiğinde bu sayı iki katından fazla artmıştı ve kadın güreşini Olimpiyat programına dahil edilmesine ilişkin tartışmalara başlandı (Curby ve Jomand 2015).

Olimpiyat programına güreş yapan kadınları dahil etme kararı Eylül 2001'de, IOC yönetim kurulunun Olimpiyat Program Çalışma Grubu tarafından 2004 yılında Atina Olimpiyatları için spora özgü kotalar ve etkinliklerle ilgili sporlara yönelik kotalar ve etkinliklerle ilgili tavsiyelerini onayladığı toplantıda yapıldı (Joly 2014). Böyle kadın güreşi, 2004 yılında Atina'da müsabakalar içinde yer almıştır. 2004'teki kadın güreşi ve 2012'de Londra Oyunları'ndaki kadın boks branşlarının eklenmesiyle, kadınlar Olimpiyat programındaki tüm mücadele sporlarında temsil edilmiş oldu.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1 ARAŞTIRMA MODELİ

Kadın güreş sporcularının spor hayatlarında karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırmada, derinlemesine bilgi toplamayı sağlayan nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

3.2 ARAŞTIRMA EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini 2017-2018 güreş sezonunda müsabık olan kadın güreşçilerden oluşmaktadır. Örneklem olarak aynı sezonda görev almış 18 yaş üstü elit sporcu kadınlarla araştırmacı tarafından birebir yüz yüze görüşmeler yapılarak Türkiye’de güreş sporundaki kadının yeri ve sorunlarına ilişkin düşüncüleri belirlenmeye çalışılmıştır. Toplam 12 sporcu araştırmaya dâhil edilmiştir. Teorik Örneklem (Kümbetoğlu 2005) ile röportaj yapılan güreşçiler belirlenmiştir.

3.3 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Görüşmeler, anında not alarak ve ses kayıt cihazından faydalanarak yapılmıştır. Görüşmeler esnasında “görüşme formu”nun yanı sıra konulara yönelik ilave sorular da sorularak konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgiler edinilmesi sağlanmıştır. Katılımda çeşitlilik sağlanarak evrene genelleme yapılması değil, farklı durumlar arasındaki ortaklık ve benzerliklerin keşfedilmesi hedeflenmiştir (Yıldırım ve Şimşek 2000).

3.4 VERİLERİN TOPLANMASI

Kadın güreşçilere öncelikle araştırmanın amacı ve içeriği hakkında 2 dakika bilgi verilmiştir. Akabinde ses kayıt cihazı eşliğinde sorular sorularak cevaplara ilişkin notlarda alınmıştır. Röportajlar 1 saat sürmüştür. Röportajlar Nisan ayında toplanmıştır.

Araştırmanın güvenilirliği bakımından gerçekleştirilen bütün görüşmelerde katılımcılara çalışma amacı açıklanmıştır. Yapılan görüşmeleri ses kaydına alma konusunda katılımcıların izni alınmış ve katılımcıların onayını müteakip ses kayıt işlemine başlanmıştır. Ayrıca, elde edilen bulguların katılımcılara ait deneyimleri yansıttığının ortaya konulması ve araştırmacılar da oluşabilecek önyargılı yaklaşımların kontrol edilmesi maksadıyla bulgular katılımcılarla paylaşılmış ve onayları alınmıştır.

3.5 VERİLERİN ANALİZİ

Mayıs ayının ilk haftası araştırmacı tüm verileri tekrar incelemiş ve her soru için cevapları özet haline getirmiştir. Akabinde farklı kişilerden aynı soruya verilen cevapları içeriklerine göre birleştirerek verileri hazırlamıştır.

Toplanan verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmada yer alan 42 sayfadan oluşan ham veri, 10 sporcuyla yapılan görüşmenin yazıya dökülmesi sonucu elde edilmiştir. Sporculara ait ifadeler, kelime bazında analiz edilmiş ve kodlar çıkarılmıştır. Kod defterine işlenmiş kodlar, birbiri ile anlamlı ve ilişkili biçimde birleştirilerek azaltılmıştır. Kodların azaltılmasıyla birlikte anlamları ačiusından ilişkili olanlar daha genel bir başlıkta toplanmıştır. Ulaşılan bu genel başlıkların anlam benzerliğı ačiusından bir araya getirilmesi sonucunda ise temalar oluşturulmuştur.

Çalışmanın güvenilirliğı ačiusından nitel araştırmalarda araştırmacı çeşitilmesi önem arz etmektedir. Araştırmacılardan birinin spor bilimlerinden, diğeri araştırmacının ise eğitim bilimlerinden olması, araştırmanın farklı bakış ačiuslarından etkileşimle iř birliğıyle yürütülmesine imkân tanımıştır. Temaların oluşturulmasına kadar geçen süreci araştırmacı gerçekteşirmiş ve bulguların karşılaştırılması ile kontrollerin yapılması da sağlanmıştır. Böylece araştırmaya ait inandırıcılığın ve güvenilirliğın arttırılması amaçlanmıştır.

Ayrıca, aykırılık gösteren ve temalara uymayan ifadeler ve durumlar özellikle incelenmiş ve olumsuz durum örneklemeleri oluşturulmuştur. Sporcular arasındaki özellikle farklı yaştaki ve farklı tecrübeleri bulunan kadın güreşçilere ait söylemler ve deneyimler diğeri katılımcılara ait söylemler ve deneyimler ile farklılık göstermiştir. Bütün katılımcılara ait düşünceleri bütüncül şekilde ortaya koyabilmek ve olumsuz örnekler ile diğeri örneklerin de daha iyi anlaşılabilmesi için karşılaştırmalar yapılarak veri kaybının önlenmesi gayreti gösterilmiştir.

4. BULGULAR

Tablo 4.1. Kadın Güreşçilere Ait Bazı Demografik Bilgiler

		N	f (%)
Yaş (yıl)	17-22	6	60,0
	23-28	4	40,0
Eğitim Durumu	Lise	2	20,0
	Üniversite	7	70,0
	Yüksek Lisans	1	10,0
Spor Yaşı (yıl)	0-5	1	10,0
	6-11	5	50,0
	12 ve üzeri	4	40,0

Araştırmaya katılan kadın güreşçilerin yaş, eğitim ve spor yaşı durumu tablo 1 de verilmiştir. Kadın güreş sporcularının yüzde 60,0'ının 17-22 yaş aralığında, yüzde 40,0'ının ise 23-28 yaş aralığında olduğu anlaşılmaktadır. Aynı sporcuların yüzde 20,0'si lise mezunu, yüzde 70,0'i üniversite mezunu ve yüzde 10,0'unun ise yüksek lisans mezunu olduğu belirlenmiştir. Güreşte spor yaşı incelendiğinde ise sporcuların yüzde 10,0'ununun 0-5 yıl arası, yüzde 50,0'sinin 6-11 yıl arası, yüzde 40,0'ının ise 12 yıl ve üzerinde spor yaşı olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.2. Sporcuların Güreşe Başlama Sebeplerine İlişkin Görüşleri

Bulgu Kodu	Bulgu Tekrarı
Aile	6
Beden Eğitimi Öğretmeni	4
Antrenör	2

Tablo 4.2. incelendiğinde, sporcuların güreşe başlamalarında en büyük etken “aile” olarak belirlenirken 4 sporcu “beden eğitimi öğretmeni”, 2 sporcu ise “antrenör” yönlendirmesiyle güreş sporuna başladıklarını belirtmişlerdir.

Kadın güreş sporcularının spora güreş sporuna başlamalarında farklı etkenler tespit edilmekle birlikte “aile” ve “beden eğitimi öğretmeninin” sporcuların bu branşa yönelmelerinde çok etkili olduğu görülmektedir. Sporcuların bir kısmını hali hazırda sporcu geçmişine sahip ailelerden geldiği gözlemlenirken, bazı sporcular ailelerinde daha önce profesyonel anlamda spor yapan kimse olmadığını belirtmişlerdir.

“Güreş babamın hayatında önemli bir yere sahipti ve kendisi birçok sporcu yetiştirdi ve güreş camiasına kazandırdı. Babamın milli güreşçi kariyerine sahip bir beden eğitimi öğretmeni ve güreş antrenörü olması, çocukluğumdan itibaren güreşi sevmemi ve sporla iç içe olmamı sağladı. Babamın da desteğiyle güreşe başlamış oldum.”

“Ortaokulda beden eğitimi öğretmenimiz bazı branşlara yönelik yetenek testi yapacağını söylemişti. Bana güreş sporu ya da atletizmde atma branşlarının uygun olduğunu söyleyip, bölgemizdeki gençlik spora ait güreş kulübüne yönlendirmişti. Buradaki antrenörlerin enerjisi ve yaklaşımıyla güreş sporunu sevmiş oldum ve bu noktaya kadar da geldim.” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

“Abim güreş antrenmanlarına başlamıştı. İlkokuldayken bende birkaç kez onun antrenmanlarını izlemeye gittim. Oradaki ortam ve yaptıkları güreşe ilişkin hareketler bana çok sempatik gelmişti. Akabinde oradaki antrenör beni birkaç antrenmanda dahil etti. Ortaokulda artık güreş sporuna düzenli olarak başlamış oldum.

Tablo 4.3. Sporcuların Güreşe Başladıklarında Aile ve Çevreden Gördükleri Tepkilere İlişkin Görüşleri

Bulgu Kodu	Bulgu Tekrarı
Uygun olmayan spor	5
Geleceği yok	6
Uygun bir spor	2

Tablo 4.3. incelendiğinde, sporcuların güreşe başladıklarında gördükleri en büyük tepki “geleceği yok” seçeneği olmuştur. 5 sporcu ise güreşin “uygun olmayan spor” olarak değerlendirildiğini, 2 sporcu ise güreşin “uygun bir spor” olarak değerlendirildiğini belirtmişlerdir.

Kadın güreş sporcuları genelde toplumun değer yargılarının ataerkil olması, ailenin geleneksel beklentileri, evliliğin kadın için zorunlu gibi görülmesi ve kadınların ekonomik özgürlüğünün benimsenmemesinin onlar için karşılaşılan sorunlar olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra bazı sporcular genel olarak başarılı olamama korkusu yaşadıklarını ve bunun nedeni olarak aile ve çevrenin düşünceleri olduğunu belirtmişlerdir.

“Spora başlarken ailem kadın güreşçi olmaz diyerek beni vazgeçirmek istedi. Antrenörüm eve kadar gelip çok nazikçe konuşup, beden eğitimi öğretmeni de babamı arayınca razı oldular. Ancak madalya alıp maaş bağlanana kadar ailem çok fazla eleştirdi beni. Eve gelen akrabalarımız da senin ne işin var güreş yapmakla gibi cümleler kuruyordu. Ancak benim mutluluğum ve başarılı olmam özellikle ailemin görüşünü değiştirdi. Çevremizdeki kişilerse de çok bir değişiklik yok.”

Ailesinden destek aldığını belirten kadın güreş sporcuları genelde sporcu aileden gelmektedirler. Bu sporcular genel olarak başlangıç sürecinde aileden yana sorun yaşamaları da çevreden baskı gördüklerini belirtmişlerdir.

“Ailem özellikle de anne babam en büyük destekçim oldu. Ancak oturduğumuz sokaktaki market sahibi bile güreşçi mi oldun başka spor yok muydu diye yorum yapma cüretini kendinde buldu. Başka kişilere güreş yaptığımı söylediğimde bazılarının yüzünden şaşkınlık oluyor ve tekrar soruyorlar hangi sporu yaptığımı. Akabinde ufak bir tebessümle değiştiriyorlar konuyu.”

Tablo 4.4. Sporcuların Antrenman ve Müsabakalarda Karşılaştıkları Zorluklara İlişkin Görüşleri

Bulgu Kodu	Bulgu Tekrarı
Yalnız Antrenman	6
Antrenman Sahası	5
Erkek Karar Vericiler	4

Tablo 4.4. incelendiğinde, sporcuların antrenman ve müsabakalarda en çok karşılaştıkları zorluk “yalnız antrenman” yapmak olmuştur. 5 sporcu “antrenman sahası” ve 4 sporcu ise “erkek karar vericiler” olarak belirtmişlerdir.

Performanslarını geliştirmek isteyen kadın güreşçilerin antrenmanlarla ilgili karşılaştıkları zorluklar da bulunmaktadır. Öncelikli olarak sporcular aynı kiloda kadın güreş sporcusu fazla olmadığından antrenmanlar da partner bulmak konusunda zorlandıklarını belirtmişlerdir.

“Benim için antrenmanlardaki en büyük zorluk yalnız kalıyor olmam. Aynı kilomda hatta bir sıklet üst veya altımda takım arkadaşım yok. Dolayısıyla teknik antrenmanları yalnız yapıyor ve bu çok verimli olmuyor.”

Kadın güreş sporcuları güreş sporunda erkeklerin hâkimiyetinin müsabaka ve antrenmanlara etki ettiğini ve bunun karşılarına zorluk olarak çıktığını belirtmişlerdir.

“Önce erkek sporcular antrenman yapıyor ve onların antrenman süresi için daha fazla vakit ayrılıyor. Antrenörler ve hakemlerde genelde erkek. Güreş sporunda kadın antrenör sayısı çok az. Müsabakalarda kadın hakemler olsa belki daha rahat iletişim kurabileceğiz.”

“Bizim için ciddi antrenmanlarda müsabakalarda zor geçmekte. Antrenman alanımızı erkek sporcularla paylaşmak zorundayız ve onlar antrenmanlarını bitirmeden biz antrenmanımıza başlayamıyoruz. Özellikle müsabakalarda da erkek sporcuların ve hakemlerin gölgesinde kalıyoruz. Bu konularda hiç mutlu değilim.”

Tablo 4.5. Sporcuların Sosyal Hayatlarında Karşılaştıkları Zorluklara İlişkin Görüşleri

Bulgu Kodu	Bulgu Tekrarı
Dış Görünüşle Dalga Geçilmesi	10
Erkeklerden Zorbalık	7
Sporun Gereksiz Görülmesi	5

Tablo 4.5 incelendiğinde, kadın güreş sporcularının sosyal hayatlarında en çok karşılaştıkları sorun “Dış görünüşle dalga geçilmesi” olmuştur. 7 sporcu “erkeklerden zorbalık” ve 5 sporcu da “sporun gereksiz görülmesi” sosyal hayatlarında farklı sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Ancak dikkat çeken en büyük zorluk spor yapmayan bireylerin eleştirileri ve kadınların güreş yapmalarını gereksiz ya da amaçsız görmeleridir.

Kadınlar için algılanan ideal beden algısının ve kadınlara biçilmiş ideal beden algısı ve çevrenin narin-kibar-hassas kadın bedenine zarar vereceği endişesi kadın sporcular tarafından sıkça karşılaşılan bir tepki olarak görülmüştür.

“Akrabalarımız bile kadınların güreş yapmasının hoş olmadığını yüzüme söyleyebiliyor. Aynı akrabalarım hayatlarında spor yapmamış insanlar. Bu sporu ne kadar severek yaptığımı söylesem de ön yargıları çok fazla.”

Kadın güreş sporcuları karşı cinsle iletişim konusunda da bazı zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

“Erkekler görüntümün erkeksi olduğunu söylüyor ve özellikle kırık kulaklarımla ilgili çok fazla yorum yapıyorlar. Sadece sporcu erkeklerle rahat iletişim kurabiliyorum. Spor yapmayan erkekler cidden şaşırıyor ve farklı yorumlar yapıyorlar. Bu durumu sevmiyorum o yüzden uzun süredir erkek arkadaşım yok.”

Tablo 4.6. Sporcuların Güreş Sporunun Cinsel Kimlik Üzerindeki Etkisine İlişkin Görüşleri

Bulgu Kodu	Bulgu Tekrarı
Erkeksi Davranış	3
Kadın Kimliğini Koruma	8
Kararsız	1

Tablo 4.6 incelendiğinde, sporcuların güreş sporunun cinsel kimlik üzerine en büyük etkisinin “kadın kimliğini koruma” olarak gerçekleştiğini söylemiştir. 3 sporcu “erkeksi davranış”, 1 sporcu ise “kararsız” olduğunu belirtmiştir.

Kadın güreş sporcularının cinsel kimlik üzerine algılarının beklendiği gibi yaptıkları spordan etkilendiği anlaşılmaktadır. Elde edilen bilgilere göre kadın güreşçilerin cinsel kimlik konusunda bilinçli olduklarını söylemek mümkündür.

Kadın güreş sporcuları kendilerini kadın olarak görmeye birlikte, bazı durumlarda erkeklerle karşılaştırılmaktan oldukça sıkılmış oldukları dikkat çekmektedir.

“Bizden erkek gibi davranmamızı bekliyorlar. Sanki rakibimiz erkeklermiş gibi davranıyorlar. Özellikle kulağımın kırık olmasından dolayı ve omuzlarımdan dolayı kadın kimliğimle özdeşleşemiyorum. Bir ilişkiye başlamak benim için bu aralar çok zor.”

Başka bir kadın güreş sporcusu ise “Annemin desteğiyle tam bir kız çocuğu gibi büyüdüm. Ama güreşirken bir kadın gibi hissetmiyorum sanırım. Daha rekabetçi, daha hırslı oluyorum ama bunun kadın kimliğime etki ettiğini de düşünmüyorum. Ancak şunu itiraf edebilirim ki bazen bu sporu yapan erkeklere özeniyorum.”

“Karşımdaki rakipte kadın ama güreşirken karşımdakini sadece rakip olarak görüyor cinsiyete dayalı özellikleri düşünmüyorum. Uygulayacağım tekniğe konsantre oluyor ve onun hareketlerindeki açıkları yakalamaya çalışıyor. Rakibimin vücudu benim için sadece doğru tekniği uygulamam gereken bir araçmış gibi geliyor.”

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada kadın güreş sporcularının deneyim ve düşünceleri toplumsal cinsiyet bakış açısından incelenmiştir. Çalışmanın bulgularına göre, katılımcıların cinsiyetlerinden dolayı yaşadıkları problemler farklılık göstermekle birlikte halen güçlü şekilde mevcuttur. Kadın güreş sporcularının bu branşı farklı sebeplerle de olsa bilinçli şekilde seçtikleri, bu sporu yapmanın kendilerine sosyal ve kişisel olarak birçok katkısının bulunduğu inandıkları görülmüştür. Bu sporcuların, güreş sporunu seçerken ve katılımlarını devam ettirirken cinsiyetleri nedeniyle engellemeler ve baskılarla karşılaşmanın yanı sıra sporcuların destek gördüğü de ortaya çıkmıştır. Toplumsal cinsiyet bağlamında kadın sporcuların yaşadığı deneyimlere göre Türkiye’de kadın sporcu olmakta yaşanan zorluklar ön plana çıkmış, kazanılan başarıların beraberinde toplumsal kabulü de getirdiği anlaşılmıştır.

Kadın güreş sporcuları genelde toplumun değer yargılarının ataerkil olması, ailenin geleneksel beklentileri, evliliğin kadın için zorunlu gibi görülmesi ve kadınların ekonomik özgürlüğünün benimsenmemesinin karşılaşılan sorunlar olduğu anlaşılmıştır. Bunun yanı sıra bazı sporcular genel olarak başarılı olamama korkusu yaşadıklarını ve bunun nedeni olarak aile ve çevresindeki bireylerin onlarda oluşturduğu baskıdan kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Ailesinden destek aldığını belirten kadın güreş sporcuları genelde sporcu aileden geldiği anlaşılmıştır. Bu sporcular genel olarak başlangıç sürecinde aileden yana sorun yaşamasalar da çevreden baskı gördüklerini belirtmişlerdir.

Sporcular için en önemli süreç antrenman ve müsabakalardır. Performanslarını geliştirmek isteyen kadın güreşçilerin antrenmanlarla ilgili karşılaştıkları zorluklar da bulunmaktadır. Öncelikli olarak sporcular aynı kiloda kadın güreş sporcusu fazla olmadığından antrenmanlar da partner bulmak konusunda zorlandıklarını belirtmişlerdir. Kadın güreş sporcuları güreş sporunda erkeklerin hâkimiyetinin müsabaka ve antrenmanlara etki ettiğini ve bunun karşılığında zorluk olarak çıktığını belirtmişlerdir.

Kadın güreş sporcuları sosyal hayatlarında farklı sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Ancak dikkat çeken en büyük zorluk spor yapmayan bireylerin eleştirileri ve kadınların güreş yapmalarını gereksiz ya da amaçsız görmeleridir.

Kadınlar için algılanan ideal beden algısının ve kadınlara biçilmiş ideal beden algısı ve çevrenin narin-kibar-hassas kadın bedenine zarar vereceği endişesi kadın sporcular tarafından sıkça karşılaşılan bir tepki olarak görülmüştür.

Kadın güreş sporcularının cinsel kimlik üzerine algılarının beklendiği gibi yaptıkları spordan etkilendiği anlaşılmaktadır. Elde edilen bilgilere göre kadın güreşçilerin cinsel kimlik konusunda bilinçli olduklarını söylemek mümkündür.

Kadın güreş sporcuları kendilerini kadın olarak görmekle birlikte, bazı durumlarda erkeklerle karşılaştırılmaktan oldukça sıkılmış oldukları dikkat çekmektedir.

Bu araştırmada bedenin, toplumsal cinsiyet rejiminin dolayına sokulmasında oldukça önemli rol oynadığı görülmüştür. Nitekim yapılan araştırmalar sporun hâlen toplumsal cinsiyet temelli olduğunu doğrulamaktadır (Koivula 2001).

Araştırma bulgularına göre, erkeksi algılanan spor branşlarında kadın sporcuların kültürel kalıpların oluşturduğu engellere takıldığı görülmektedir. Yapılan araştırmalar boks, futbol, güreş, buz hokeyi, mücadele sporları, fitness ve vücut geliştirme gibi geleneksel olarak erkeklik rolleri ile bütünleştirilen spor dallarında kadınlar tarafından çelişki ve gerilim yaşandığı, genellikle katı bir dirence maruz kaldığı ve bu türlü toplumsal bariyerlerin aşılması zorunluluğunun olduğunu ortaya koymaktadır (DiCarlo 2015).

Emir ve Koca (2016) yaptıkları çalışmada sporcu olmanın da ötesinde kahramanlığı ve erdemliliği içerisinde barındıran ve onursal değerlere sahip görülen pehlivanlığın ve Türklerde ata sporu haline gelmiş güreşin baskın olarak erkek hâkimiyetindeki toplumsal cinsiyetlendirilmiş bir alan olduğunu ifade etmektedir. Kadın güreşçilerin güreş alanında dışlandığı gibi güreş alanı haricinde de birtakım söylem ve pratikler ile ötekileştirilerek alanın dışına itildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra kadın güreşçilerin toplumun erkeğe ve kadına atfettiği değerlerden kaynaklı olan birtakım sorunlarla karşılaştığı bilinmektedir. Kadın güreşçilerin karşısına çıkan toplumsal cinsiyet temelli en ciddi problem, güreşin kadına uygun görülmemekle cinsiyetlendirilmesidir. Bu alanda karşılaşılan diğer problemler ise; güreş alanında kadınların bedensel güçlerinin aşağılanması, güreş konusunda aile ve sosyal çevreler tarafından destek görmemeleri,

medyanın çoğunlukla erkeklere yer vererek kadın güreş müsabakalarına yer vermemesi gibi hususlardır. Spor alanında kadınların bu gibi deneyimleri ve maruz kaldıkları sorunlar görünür kılınarak spor ortamının kadınlarda bir baskı aracı olmaktan çıkarılabileceği değerlendirilmektedir.

Bu araştırmada temel sorunlar olarak kadın güreş sporu gibi norm dışı bir spor branşı seçmeleri nedeniyle engelleme ve ayrımcılık yaşamaları söz konusu olmaktadır. Hatta durum bazı sporcular üzerinde baskıya da sebep olmaktadır. Sporun ideolojik, duygusal ve simgesel ağırlıklarının etkin bir biçimde işe koşulması halinde, toplumsal adalet ve eşitlik uğrunda ve bunlara karşı girilen mücadelelerde çok ciddi bir silah haline dönüşebilir (Rowe 1996). Bu sebeple sporun, cinsiyet ayrımcılığı ile toplumsal cinsiyet kalıbı yargılarının kırılması açısından imkânlar sunan en elverişli yollardan biri olduğu açıktır. Nitekim erkek yoğunluğunun fazla olduğu sporlarda kadın sporcular, kadın yoğunluğunun fazla olduğu sporlarda ise erkek sporcular toplumda gerekli zihinsel dönüşüm için aracılık edebilecek rollere sahiptirler. Bu açıdan kadın sporcuların daha çok desteklenerek topluma örnek model olarak göstermeleri ve kadın sporcularının ihtiyaçlarına yönelik düzenlemelere hız verilmesi önerilmektedir.

Güreş sporunda kadın hakemlerin ve yöneticilerinin sayısının artırılması da bu araştırmanın sonucunda ortaya konan önerilerden biridir.

Kadın güreşçi sayısının artırılması oldukça önemlidir. Ancak özellikle muhafazakar toplumlarda güreş sporuna ilişkin büyük ön yargılar olabilmektedir. Bu ön yargıları ortadan kaldırmak ve güreş sporunu daha sempatik kılmak adına özellikle kadın güreşindeki kıyafetlerde bazı düzenlemeler yapılması da bu çalışmadan ortaya konacak önerilerdendir.

KAYNAKÇA

- Akın, A. (2009). *Üreme sağlığına giriş*. Ankara: Sağlık Bakanlığı Yayınları.
- Akyüz, M., Koç, H., Uzun, A., Özkan, A. ve Taş, M. (2010). Türkiye Güreş Milli Takımında Yer Alan Genç Sporcuların Bazı Fiziksel Uygunluk ve Somatotip Özelliklerinin İncelenmesi. *Atabe Spor Bilimleri Dergisi*. 12(1), 41-47.
- Arığ, V.N. (1993). *Asil spor güreş*. Ankara: Damla Matbaacılık.
- Bayraktar, G. Ve Tozoğlu, E. (2015). Güreş Sporuna Küreselleşme Sürecinin Etkileri. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 1(1), 72-92.
- Bourdieu, P. (1978). Sport and Social Class. *Social Science Information*. 17 (6), 819-840.
- Bulgu, N. (2005). Güreş. *Spor Bilimler Dergisi*. 16 (4), 229-250.
- Burmer, P. (2009). <http://www.socialpeek.com/Keywords?Query=Pierre+Burmer> (Erişim Tarihi: 15.05.2019).
- Büyük Larouse Sözlük ve Ansiklopedisi (1986). Gelişim Yayınları. 8(1), 4865- 4867.
- Can, Y. (1991). Türkiye’de Sporcuların Sosyal Güvenliği. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Carpentier, F. and Lefevre, J. P. (2006). The Modern Olympic Movement, Women’s Sport and the Social Order During the Inter-war Period. *The International Journal of the History of Sport*. 2(3), 1112-1127.
- Chantelat, P. and Tétart, P. (2007). *La première “sportivisation”*. France: Vuibert Press.
- Connell, R. (1987). *Gender and power*. Stanford: Stanford University Press.
- Constantinos, P. and Review F. (2005). *Punch: introduction to social research: quantitative and qualitative approaches*. London: Sage Press.
- Constanzo, M. (2002). One Can’t Shake of the Women: Images of Sport and Gender in Punch, 1901-1910. *The International Journal of the History of Sport*. 1(1), 31-56.
- Corbett, D. R. (1997). Sport and Physical Activity. *Olympic Review*. 2(2), 31-35.

- Curby, D.G. and Jomand, G. (1995). The Evolution of Women's Wrestling: History, Issues and Future. *International Journal of Wrestling Science*. 1(2), 32-35.
- Defrantz, A. (1997). The Changing Role of Women in the Olympic Games. *Olympic Review*. 26 (15), 18-21.
- Di Carlo, D. (2015). Playing Like a Girl? The Negotiation of Gender and Sexual Identity Among Female Icehockey Athletes on Male Teams. *Sport in Society*. 1(1), 1-11.
- Emir, E. ve Koca C. (2016). Kadın Güreşçilerin Güreş Alanındaki Sorunları: Toplumsal Cinsiyet Analizi. 3. Geleneksel Uluslararası Türk Güreş Sempozyumu ve Oyunları, Büyükşehir belediyesi, Kahramanmaraş.
- Erdemli, A. (2012). Kadın ve Spor. *Kadın Araştırmaları Dergisi*. 1(1), 114-116.
- Ersoy, E. (2009). Cinsiyet Kültürü İçerisinde Kadın ve Erkek Kimliği (Malatya Örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 19(2), 209-230.
- Guttman, A. (2002). *The olympics: a history of the modern games*. Champaign: The University of Illinois Press.
- Guttman, A. (1991). *Women's sports: a history*. New York: Columbia University Press.
- Gümüş, M. (2005). Geleneksel Yağlı Güreş Yapan Sporcuların Antropometrik profillerinin belirlenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Zonguldak Kara Elmas Üniversitesi, Zonguldak.
- Güner, U. (2011). Türkiye'de Cinsel Yönelim Veya Cinsiyet Kimliği Temelinde Ayrımcılığın İzlenmesi Raporu, İstanbul Bilgi Üniversitesi İnsan Hakları Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi.
- Hall, M.A. (1988). The Discourse of Gender and Sport: From Femininity to Feminism. *Sociology of Sport Journal*. 5 (1), 330-340.
- Hargraves, J. (1993). *The sport process: a comparative and developmental approach*. Champaign: Human Kinetics Publishers.
- Harris, D.V. (1981). Women in Society and Their Participation in Sport. *Olympic Review*. 1(1), 163-168.

Houry, C. (2011). American Women and the Modern Summer Olympic Games: A Story of Obstacles and Struggles for Participation and Equality, *Yayımlanmamış Doktora Tezi*,

http://www.tgf.gov.tr/article.php?category_id=195&article_id=3152 [Erişim Tarihi: 20.11.2018].

International Olympic Committee. (2018). Women in the Olympic Movement. http://www.olympic.org/Documents/Reference_documents_Factsheets/Women_in_Olympic_Movement.pdf [Erişim Tarihi: 01.12.2018]

İnal, A.N. (2015). *Beden eğitimi ve spor bilimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Jones, W.H.S. and Ormerod, H.A. (1918). Pausanias Description of Greece with an English Translation in 4 Volumes. <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.01.0160%3Abook%3D5%3Achapter%3D16%3Asection%3D4> [Erişim Tarihi: 02.12.2018]

Joly, C. (2014). *La lutte féminine et populaire [women and popular wrestling]. in la fsgt du sport rouge au sport populaire. fédération sportiveet gymnique du travail*. Montreuil: La Ville Brûle.

Kadın Sporcuların Branşlara Göre Olimpiyatlara Dahil Edilme Yılları http://www.olympic.org/Documents/Reference_documents_Factsheets/Women_in_Olympic_Movement.pdf [Erişim Tarihi: 02.04.2019]

Kadın Sporcuların Kış Olimpiyat Tarihlerine Göre Sporcu Sayıları ve Yüzdeleri (2015). Women In The Olympic Movement, *Olimpiyat Dünyası Dergisi*.56,28-29.

Kağıtçıbaşı, Ç. (1982) *Sex roles, family and community in turkey*. Indiana: Indiana University Press.

Kaminsky, M. (1992). 20 ans de “Lutte Féminine”: Entretien avec Denise Picavet [20 years of “women's wrestling”: Interview with Denise Picavet].Tomoe, Arts Martiaux et Sports de combat au Feminin, 2 (January), 6–7. *7.Uluslararası Güreş Bilim Dergisi*. 5(1), 1-12

Kaminsky, M. (1993). Lutte féminine: La nouvelle donne: Entretien avec Michel Dusson [Female wrestling: The new situation: Interview with Michel Dusson]. Tomoe, Arts

Martiaux et Sports de combat au Feminin, 5 (May), 12–13

Koca, C. ve Bulgu, N. (2016). Spor ve Toplumsal Cinsiyet: Genel Bir Bakış. Sporda Toplumsal Araştırmalar Grubu. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Koca, C. ve Bulgu, N. (2005). Spor ve Toplumsal Cinsiyet: Genel Bir Bakış. Toplum ve Bilim. *Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kitabı*. 11(1), 163-184

Koivula, N. (2001). Perceived Characteristics of Sports Categorized as Gender-Neutral, Feminine and Masculine. *Journal of Sport Behavior*. 24 (4), 377-393.

Konar, N. (1994). Güreş Antrenman Ve Müsabaka alanlarındaki Hijyenik Şartlar (Güreş Salonları Ve Güreş Eğitim Merkezleri Üzerine Bir Araştırma). *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Koryürek, C. E. (2003). *Olimpiyatlar*. İstanbul: Stil Matbaacılık.

Koryürek, E.C. (2003). Olimpiyatlar, <http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/tr/Sporcularimiz/Yaz-Olimpiyat-Oyunlari-veTurkler/Seul-1988/> [Erişim Tarihi: 05.06.2019].

Kümbetoğlu, B. (2005). *Sosyolojide ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Kürkçü, R., Cicioğlu, İ., Eroğlu, H. ve Yüksek, S. (2009). Güreşçilere Uygulanan 12 Haftalık antrenman Programının Bazı Fiziksel ve Fizyolojik Özellikler Üzerine Etkisi. *e-journal of New World Sciences Academy Sports Sciences*. 4(4), 4-10.

Laget, F. and Mazot, J. P. (1982). *Le grand livre du sport féminin [the big book of women's sport]*. lancié (belleville-sur-saône). France: FMT Editions.

Leigh, M. H. and Bonin, T. M. (1977). The Pioneering Role of Madame Alice Milliat and The Fsfı in Establishing İnternational Trade and Field Competition for Women. *Journal of SportHistory*. 1(1), 72-83.

Louveau, C. (1986). Heels and aluminum crampons, women in traditionally male sports. Paris, France: INSEP/SFSS.

Lumpkin, A., Stoll, S. K. and Beller, J. M. (2003). *Sport ethics applications for fair play*. New York: McGraw-Hill.

McKinnon, C. (1987). *Feminism unmodified: discourses on life and law*. Cambridge:

Harvard University Press.

Miquel, P. (2003). All French Champions Come From the City of the North, http://www.lexpress.fr/informations/tourcoing-ville-de-lutteuses_650519.html

[Erişim Tarihi: 06.07.2019].

Mirzeoğlu, N. (2011). *Spor biliminin tarihsel temelleri. spor bilimlerine giriş*. Ankara: Spor Yayınevi.

Mora, N. (2005). Kitle İletişim Araçlarında Yeniden Üretilen Cinsiyet. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 2(1), 12-17.

Nejat, B. ve Argan, M. (2009). *Spor yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Ortner, S. (1996) *Making gender: the politics and erotics of culture*. Boston: Beacon Press.

Ökten, Ş. (2009). Toplumsal Cinsiyet ve Kidar: Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Toplumsal Cinsiyet Düzeni. Gender And Power: The System Of Gender Is South Eastern Anatolia. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2(8), 22-24.

Özdilek, Ç., Şentürk, A. ve Döşyılmaz, E. (2003). Modern Olimpiyat Oyunlarının Tarihi Gelişimi ve Olimpiyatların Gezici Olma İlkesinin Günümüze Kadar Düzenlenen Oyunlar Açısından Değerlendirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 9(1), 3-5.

Özkan, B. ve Gündoğdu, A.E. (2011). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Türkçede Atasözleri ve Deyimler. *Turkish Studies*. 6(3), 1133-1147.

Özsoy, S. (2008). Türk Spor Medyasında Kadın. *Spor Bilimleri Dergisi*. 1(1), 201-219.

Öztürk, F. (1998). *Toplumsal boyutlarıyla spor*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.

Padorno, V. (2010). An Approach to the Historical Development of Female Athletics in the Olympic Games. *Journal of Human Sport and Exercise*. 5(2) 117-126.

Parratt, C. M. (1989). Athletic "Woman hood": Exploring Sources for Female Sport in Victorian and Edwardian England. *Journal of Sport History*. 2(2). 140-157.

Paul, S. (1987). *The wrestling tradition and its social function*. NY: Africana Press.

Pfister, G. (2008). Equality and Social Missions: Muslim Women and Their Opportunities

- to Participate in Sport and Physical Activities. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*. 2(2), 251-255.
- Poinsot, M. (2000). Le lutteur Club de Tourcoing se Feminize the Tourcoing Wrestling Club is Feminized. *Revue Hommes et Migrations*. 7(1), 93-95
- Quintillan, G. (2000). Milliat and the Women's Games. *Olympic Review*. 1(1), 27-28.
- Rotskowska, E. (2007). Women and Sport: A Historical Outline and Contemporary Social and Physiological Issues. *Studies in Physical Culture and Tourism*. 14 (2),170-175.
- Sancar, S. (2013). *Erkeklik: imkânsız iktidar*. İstanbul: Metis Yayınevi.
- Sayer, H. (2011). Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Erkeklerin Katılımı. *Yayımlanmış Uzmanlık Tezi, Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara*.
- Schweinbenz, A. (2001). The Ball is Not in Your Court: Women's Tennis Apparel and the Feminine Ideas, 1870-1930. *North American Society for Sport History*. 5(2), 120-122.
- Serarslan, M. Z. ve Işık, F. (2018). Spor Yapan Otizm Spektrum Bozukluğu Tanılı Çocukların Ailelerinin, Kendilerinin Etkilenme Durumlarına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*. 5(16), 160-165.
- Soylu C. (2011). Fen ve Teknoloji Öğretiminde Kavram Karikatürlerinin 7e Öğrenme Modeli Göre Hazırlanmış Bir Etkinlik Örneği: Yaşamımızdaki Elektrik, 2nd Inte Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- International Conference on New Trends in Education and Their Implications.
- Strömbäck, P. (1987). *75 Years of fila*. Sweden: Tre Bindare.
- Swadding, J. (1999). *Antik olimpiyat oyunları*. İstanbul: Homer Kitabevi ve Yayıncılık.
- Spor Genel Müdürlüğü (1998). *Şampiyonlarımızın hayatları*. Ankara: Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Güreş Federasyonu Başkanlığı Yayınları.
- Tarasouleas, A. (1997). <http://library.la84.org/OlympicInformationCenter/OlympicReview/1997/oreXXVII17/oreXXVII17zg.pdf> [Erişim Tarihi: 02.11.2018]
- TDK, Türk Dil Kurumu Sözlüğü, 2014, <http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=>

comgts&arama=gts&guid=TDK.GTS.54056f6fb811d8.73427414 [Erişim Tarihi: 22.11.2018].

The Oxford Encyclopedia Of Women In World History. (2008). New York.

Theberge, N. (1993). The Construction of Gender in Sport: Women, Coaching, and The Naturalization of Difference. *Social Problems*. 40 (1), 301-313.

Torun, F. (2011). Erkeklerde Cinsel Mitlere İnanma Oranları ve Mitlere İnanmayı Etkileyen Faktörler. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*. 24(1), 12-24.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, <http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/tr/Sporcularimiz/Yaz-Olimpiyat-Oyunlari-ve-Turkler/Seul-1988> [Erişim Tarihi: 21.11.2018]

Wills, P. (1992). *Women in sport in ideology*. London: Routledge & Kegan Paul Press.

Yalçın, H.F. (1995). *Beden eğitimi öğretmeni el kitabı*. Ankara: Gazi Eğitim Fakültesi yayıncılık.

Yazıcı, A.G. (2014). Toplumsal Dinamizm ve Spor. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*. 3(1), 394-405.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

EK A.1 Uygulanan Bilgi Formu

Yaş:() 17-22 () 23-28

Eğitim Durumu:() Lise () Üniversite () Yüksek Lisans

Spor Yaşı:() 0-5 () 6-11 () 12 ve üzeri

Güreş sporuna başlama sebebiniz nedir?

Güreş sporuna başladığınızda aile ve çevrenizden ne gibi tepkiler gördünüz?

Antrenman ve Müsabakalarda karşılaştığınız sorunlar ve zorluklar nelerdir?

Sosyal hayatınızda karşılaştığınız sorunlar ve zorluklar nelerdir?

Sizce güreş sporunun cinsel kimliğiniz üzerinde etkisi nedir?